

Kl. 12.00–12.31
14.00–15.24

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 4 september justerades.

§ 2 Avsägelser

Förste vice talmannen meddelade
att *Helena Bouveng* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i utrikes-
utskottet och
att *Isabell Mixter* (V) avsagt sig uppdraget som suppleant i utbildnings-
utskottet.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade
att Moderaternas partigrupp anmält Erik Ottoson som suppleant i utri-
kesutskottet samt
att Vänsterpartiets partigrupp anmält Isabell Mixter som ledamot i ut-
bildningsutskottet och Ilona Szatmári Waldau som suppleant i utbildnings-
utskottet.

Förste vice talmannen förklarade valda till

ledamot i utbildningsutskottet
Isabell Mixter (V)

suppleant i utrikesutskottet
Erik Ottoson (M)

suppleant i utbildningsutskottet
Ilona Szatmári Waldau (V)

§ 4 Anmälan om vice ordförande i utskott

Förste vice talmannen anmälde att *Mats Green* (M) valts till vice ordförande i konstitutionsutskottet från och med den 23 september.

§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2025/26:3 för tisdagen den 23 september från skatteutskottet,
prot. 2025/26:3 för tisdagen den 23 september från justitieutskottet,
prot. 2025/26:3 för tisdagen den 23 september från miljö- och jordbruksutskottet och
prot. 2025/26:2 för tisdagen den 23 september från arbetsmarknadsutskottet.

§ 6 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2025/26:13

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:13 Unilaterala förpliktelser i relation till folkmordskonventionen
av Ola Möller (S)

Interpellationen kommer att besvaras 11 november 2025.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 23 september 2025

Utrikesdepartementet

Maria Malmer Stenergard (M)

Enligt uppdrag

Karin Olofsdotter

Expeditionschef UD

§ 7 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Proposition
2025/26:16 till näringsutskottet

Anf. 1 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Svar på interpellation

Herr talman! Lotta Johnsson Fornarve har frågat mig varför endast en bråkdel av de medel som omfördelats från UNRWA har betalats ut, trots att det gått nio månader sedan beslutet, och huruvida regeringen kommer att ompröva beslutet och återuppta stödet till UNRWA mot bakgrund av nya uppgifter som framkommit. Lotta Johnsson Fornarve har även frågat mig hur stödet till UNRWA:s arbete i Mellanöstern med exempelvis utbildning och sjukvård till palestinska flyktingar upprätthålls från svensk sida om det inte sker via UNRWA, som har mandat att göra detta.

Den humanitära situationen i Gaza är bortom alla ord. Hungersnöd har nu formellt konstaterats i alla delar av Gaza, och den akuta undernäringen bland barn ökar i en förödande hastighet. Den utveckling vi ser är helt oförsvarlig. Regeringen vill se en omedelbar vapenvila och ett varaktigt slut på stridigheterna. Gisslan måste frigges, villkorslöst och omedelbart.

Regeringen har gång på gång i samtal med Israels regering krävt ett obehindrat humanitärt tillträde i enlighet med de skyldigheter som Israel har enligt den internationella humanitära rätten. Civila, hjälparbetare och sjukvårdspersonal måste skyddas och respekteras. FN och andra humanitära aktörer måste få arbeta säkert, oberoende och opartiskt i alla delar av Gaza.

Pressen mot Israels regering måste öka ytterligare för att förbättra den katastrofala humanitära situationen och säkerställa respekt för internationell humanitär rätt. Det är mycket välkommet att EU-kommissionen och EU:s utrikestjänst presenterat nya och tidigare förslag som Sverige drivit och efterlyst: en frysning av handelsdelen i associeringsavtalet mellan EU och Israel och sanktioner mot extremistiska israeliska ministrar som driver på för en illegal bosättningspolitik och aktivt motverkar en tvåstatslösning. Vi fortsätter även att vara mycket tydliga i kraven på Hamas, som omedelbart måste släppa alla gisslan, lämna makten och avväpnas. Regeringen har efterlyst ytterligare EU-förslag för att sätta press på Hamas. Hamas kan inte ha en plats i ett framtida styre av Gaza.

Regeringen har tydligt visat sitt starka engagemang för fortsatt humanitärt stöd till Gazas hårt drabbade civilbefolkning liksom regionen i stort. Sedan krigets början har Sverige bidragit med över 1 miljard svenska kronor för att möta de akuta behov som finns i Gaza. I december beslutade regeringen att fördubbla det stöd som tidigare gick till UNRWA genom att avsätta 800 miljoner kronor till den humanitära krisen i Gaza och regionen. Fördelning av medlen sker med hänsyn till den ständigt föränderliga situationen på plats och i enlighet med våra partners kapacitet att möta de enorma humanitära behoven i Gaza men även övriga regionen. Pengarna fördelas därför ut gradvis under året.

Regeringen har varit tydlig i sin kritik mot de lagar om UNRWA som trädde i kraft i januari i Israel. Vi har i våra egna kontakter, tillsammans med övriga nordiska länder och som del av EU uppmanat Israel att säkerställa fortsatt humanitärt tillträde för UNRWA och andra FN-organisationer. I en föränderlig omvärld och kontext behöver vi kunna ompröva partner och arbetssätt för att utforma svensk biståndspolitik på bästa sätt.

Det gör vi i Gaza men också vid andra humanitära katastrofer. Sett till den samlade bilden och de osäkerheter som präglar UNRWA:s verksamhet har regeringen valt att kanalisera det kraftigt ökade stödet till regionen genom andra aktörer än UNRWA.

Anf. 2 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret på min interpellation.

Människor svälter ihjäl i Gaza i detta nu. Särskilt hårt drabbas barn, kvinnor och äldre. Det är nu officiellt bekräftat att det råder svältkatastrof i Gaza, precis som ministern påpekar. Människor tvingas återigen fly från Gaza stad. Det är människor som redan har flytt flera gånger, men det finns ingenstans att fly. De är hänvisade till en liten kustremsa som redan är överfull. Barnfamiljer tvingas nu tränga ihop sig i usla tält och skjul. Snart kommer vintern, och den kan bli väldigt kall. Det är brist på precis allt: tält, toaletter, rent vatten och så vidare. Förhållandena är bortom katastrofala. 500 000 människor är fortfarande kvar i Gaza, samtidigt som den israeliska markkoffensiven fortsätter. De somnar varje natt med oro för att de kanske inte kommer att vakna nästa morgon.

Det vi bevittnar i Gaza är utan tvekan ett av de absolut värsta brott mot mänskligheten som världen skådat i modern tid. Våra barn och barnbarn kommer att döma oss hårt om vi inte gör vårt yttersta för att få slut på det brutala folkmordet. Det räcker inte att luta sig mot EU. Sverige kan gå före. Vi har gjort det förut. Vi kan göra det igen och visa vägen. Vi skulle kunna sätta maximal press på Israel genom att införa ett svenskt vapenembargo och svenska sanktioner. Det är fullt möjligt, om den politiska viljan finns. Det är bra att regeringen lyssnar på oss i oppositionen och nu kräver handelssanktioner i EU. Men det räcker inte. Vi kan inte bara luta oss mot EU. Vi måste göra mer.

I den här fruktansvärda situationen, som av en ledande FN-chef kallats ett helvete på jorden, väljer Sveriges regering att behålla den största delen av det stöd som skulle ha betalats ut till Gaza på svenska konton. Medlen ska betalas ut successivt, säger ministern. Men det är nu de behövs. Våra skattepengar gör ingen nytta på svenska konton. De behövs nu – och de behövdes i går – för att lindra nöden i Gaza.

Varför har ni bara betalat ut en dryg tredjedel av de 800 miljoner som ni lovade skulle betalas ut till Gaza? Det har gått nio månader. Eftersom pengarna ligger kvar på svenska konton, där de som sagt inte gör någon som helst nytta för att lindra nöden i Gaza, är det uppenbart att utbetalningarna till svältkatastrofen i Gaza inte har fungerat som de borde. Jag kan inte tolka det på något annat sätt. Varför inte erkänna att det blev fel och i stället återupprätta stödet till UNRWA, som tveklöst är den organisation som har kapacitet, kunskap och personal på plats för att nå ut till den palestinska befolkningen och som har FN:s mandat?

Regeringen brukar tala om att biståndet ska vara effektivt. Då borde regeringen tänka om och ge resurserna till den organisation som har bäst möjlighet att nå ut med stödet.

Anf. 3 JOHAN BÜSER (S):

Herr talman! Sverige har länge varit en av de mest pålitliga givarna till FN:s hjälporganisation för Palestinaflyktingar, som vi också kallar för UNRWA. Stödet har genom åren räddat liv och gett hopp åt generationer

som tvingats leva på flykt och i osäkerhet. Det har varit ett uttryck för solidaritet och ett konkret sätt att stå upp för mänsklig värdighet.

Regeringen har nu under lång tid valt en annan väg. Stödet till UNRWA är fryst. Sverige är därmed också ett av få EU-länder som håller inne sina pengar, trots att EU:s egen utrikeschef Kaja Kallas betonat hur avgörande organisationen är. Andra stora givare har dessutom återupptagit sina utbetalningar efter omfattande granskningar och skärpta kontrollmekanismer. Pengarna till UNRWA är inte bara siffror i en budget. De är skillnaden mellan liv och död. När pengarna nu hålls tillbaka står mat, mediciner och sjukvård på paus. Det blir effekten.

Vi ser hur barn i Gaza svälter. Skolor i flera länder där UNRWA verkar riskerar att stänga. Stödet från internationellt håll räcker till slutet av november. Det kan leda till att sjukvården kollapsar, för där har UNRWA en viktig roll. Här väljer Sverige att skynda på den utvecklingen och att stå vid sidan av.

Herr talman! Jag kom hem från Jordanien i går. Det var en resa tillsammans med Socialdemokraternas och Liberalernas båda biståndsorganisationer: Palmecentret och Silc. Vi var där för att diskutera Syriens framtid. Men vi gjorde också ett besök hos UNRWA, som verkar på plats i Jordanien.

UNRWA finns på Västbanken och i Gaza, Libanon, Syrien och Jordanien. Just i Jordanien har man tagit emot 2 ½ miljon palestinska flyktingar som en konsekvens av den långtgående och decennielånga israeliska ockupation som pågår. I Jordanien driver UNRWA i dag 160 skolor och många vårdcentraler. Vi besökte två av dem och träffade elevrådet. Jag såg själv barns ögon som glimmade av samma drömmar som våra egna barns. Trygghet, utbildning och en chans i livet är vad man hoppas på.

När man är där inser man att det inte är statistik. Det är människor precis som vi. Att kunna se sig själv i andra, Benjamin Dousa, är den mest grundläggande mänskliga impulsen. Den måste styra en humanitär politik värd namnet.

Mot den bakgrunden blir det ännu mer obegripligt att biståndsmministern vägrar att träffa UNRWA när dess representanter dessutom är i Sverige under den här veckan. De är här i Stockholm i dag. De är redo att redogöra för sitt arbete och svara på många av de frågor som statsrådet Dousa själv brukar hänvisa till. UNRWA är redo att svara på frågor om hur de fortfarande når ut med hjälp både på Västbanken och i Gaza, trots att biståndsministern här i kammaren och på andra platser ständigt hävdar något annat.

Jag kan inte annat än att dra slutsatsen att det verkar vara politisk prestige för statsrådet Dousa och regeringen när det kommer till frågan om UNRWA:s finansiering. Därför vädjar jag nu till dig, Benjamin Dousa: Tänk inte på Socialdemokraterna, tänk inte på Magdalena Andersson, tänk inte på Morgan Johansson eller på Johan Büser, utan tänk på de palestinska barn som just nu svälter och de familjer som har förlorat allt. Tänk på att se dig själv i andra och att ledarskap nu måste handla om att kliva ur de partipolitiska skyttegravarna när människor lider.

Min fråga till ministern är avslutningsvis: Varför vägrar du att möta UNRWA när de är här mitt i en av vår tids värsta humanitära katastrofer?

Prot. 2025/26:12
25 september

Svar på interpellation

Anf. 4 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag får påminna ledamoten om att vi inte använder tilltalet du i kam-maren.

Anf. 5 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Jag kan försäkra ledamoten Büser att jag inte särskilt ofta i livet tänker på Socialdemokraterna, Magdalena Andersson eller Johan Büser. Jag har heller inte någonsin nekat att träffa UNRWA. Jag har träffat representanter för UNRWA flera gånger.

Jag har träffat UNRWA:s högsta chef Lazzarini, och jag har träffat andra medarbetare från UNRWA. Just denna gång när de befinner sig i Sverige har ingen förfrågan kommit till mig, eller om det är så att mitt departement ska träffa UNRWA.

Situationen i Mellanöstern är och förblir svår. De humanitära behoven är enorma i flera länder i regionen. Det är därför som regeringen för 2025 beslutade att kraftigt öka beredskapen att utbetala ytterligare humanitärt stöd under året genom att avsätta 800 miljoner kronor till den humanitära krisen i Gaza och regionen.

I mars gjordes en första utbetalning av 300 miljoner kronor till respon-sen i Gaza, följt av 30 miljoner kronor i april till Unicefs arbete med pa-lestinska flyktingbarn i Jordanien. Totalt har regeringen bidragit med över 1 miljard kronor i humanitärt stöd till Gazas civilbefolkning sedan krigets början.

Sverige ger sedan tidigare ett omfattande stöd till länder i hela regio-nen, inklusive Syrien och Libanon. Sveriges humanitära bistånd till Syrien 2024 uppgick till närmare en kvarts miljard kronor. Sedan 2016 har Sve-rige gett ett resiliensstöd till Syrien med målet att stärka lokal motstånds-kraft hos den syriska befolkningen, syriska flyktingar och utsatta grupper i värdsamhällen i grannländerna Libanon, Jordanien och Turkiet. Efter Assadregimens fall beslutade regeringen om ändringar i Sveriges bistånd till Syrien. Det innebär att det nu blir möjligt att stödja offentliga institu-tioner i Syrien för att bidra till ekonomisk återhämtning och demokratisk utveckling i landet.

Även den humanitära situationen i Libanon är fortsatt svår. I ljuset av växande behov under 2024 kunde regeringen agera snabbt för att öka det humanitära stödet till landet, som totalt uppgick till över 167 miljoner kro-nor förra året. Stödet gick bland annat till Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationens arbete med akut sjukvård, blodbanker och am-bulansverksamhet.

Jag vill även betona att Sverige är en av de största givarna av kärnstöd till många humanitära aktörer verksamma i regionen, såsom Unicef och Internationella rödakorsrörelsen, som bland annat verkar för att stärka till-gång till utbildning och sjukvård för de mest sårbara.

Statens resurser är begränsade. Vi vill att våra skattepengar och våra biståndspengar ska göra så stor nytta som bara möjligt och kunna rädda så många barns liv som bara möjligt. På grund av de mycket olyckliga beslut som Israel har fattat får UNRWA inte in några lastbilar i Gaza. Samtidigt vet vi att World Food Programme, UNFPA, Röda Korset och Unicef med flera får in lastbilar.

Att då ta pengar från World Food Programme, UNFPA, Unicef och Röda Korset för att i stället ge pengarna till en organisation som inte får in stöd är inte att ta ansvar i den humanitära kris som Gazaborna just nu befinner sig i.

Prot. 2025/26:12
25 september

Svar på interpellation

Anf. 6 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Herr talman! Tack, ministern, för ytterligare svar!

Faktum kvarstår: Merparten av det stöd som skulle gå till Gaza i den svältkatastrof som nu råder finns fortfarande kvar på svenska konton. Det är inte rimligt. Det stödet borde ha betalats ut för länge sedan, och helst i går.

Ministern säger också att UNRWA inte får in något stöd. Det stämmer inte. Man kanske inte får in lastbilarna, men man har allt det andra. Det är UNRWA som har personal på plats i Gaza, en personal på 12 000. Det är UNRWA som ser till att barn få gå i skolan. Det är UNRWA som har hand om sjukvården. Det är UNRWA som ser till att palestinerna får tak över huvudet, rent vatten, sanitet och en massa andra saker. Det är UNRWA som är själva navet i verksamheten i Gaza. Det är UNRWA som de andra organisationerna som jobbar i Gaza är helt beroende av för att kunna nå ut. Det är UNRWA som står för infrastrukturen. Det är UNRWA som har kunskapen och möjligheten att nå ut på ett effektivt sätt. Detta bekräftas av UNRWA, som jag träffade i går. De berättade då att de har full verksamhet i Gaza och att de är i full gång på Västbanken.

Det stämmer alltså inte att UNRWA inte fungerar och inte är effektivt, utan det är precis tvärtom: UNRWA är en förutsättning för att stödet ska nå ut.

Israel har gjort sitt bästa för att misskreditera UNRWA. Genom att förbjuda organisationen försöker man bli av med hela det palestinska flyktingproblemet. Israel har exempelvis påstått att det skulle finnas kopplingar mellan Hamas och UNRWA, men det har tillbakavisats i flera av varandra oberoende seriösa undersökningar från bland annat svenska Raoul Wallenberg-institutet. Israel har ingen rätt att förbjuda UNRWA och har inte heller lyckats stoppa organisationens verksamhet. Det är viktigt att Sverige visar att vi står upp för internationell rätt och inte lyssnar på Israels förtal.

Vi får inte heller glömma situationen på Västbanken, som blir allt allvarligare för varje dag som går. 40 000 civila palestinier har fördrivits från sina hem på Västbanken. Aggressiva bosättare trakasserar, förföljer och mördar palestinier. Antalet attacker har ökat snabbt. Flera skolor har attackerats och tvingats stänga.

Trots detta fortsätter UNRWA att verka på Västbanken. Delegationen vi träffade i går berättade att 80 procent av verksamheten är i full gång och fungerar. UNRWA driver bland annat 86 skolor och ett stort antal hälso-kliniker. Man jobbar med att förse människor med skydd och rent vatten. Det finns ingen annan organisation som kan utföra detta arbete och som kan ta över om UNRWA skulle försvinna.

Vad säger ministern till alla de tusentals barn som i dag går i UNRWA:s skolor om skolorna tvingas stänga? Skolgången är jätteviktig för de här barnen. De behöver ha någonting att göra och för några timmar slippa tänka på krig och kunna må lite bättre.

Trots att flera andra länder, Spanien och Storbritannien med flera, har ökat stödet till UNRWA har det indragna amerikanska och svenska stödet grävt ett stort hål i organisationens budget som kan innebära att man tvingas stänga skolor och hälsocentraler.

Vad säger ministern till framför allt de barn som kanske blir utan skolgång inom kort när pengarna inte räcker?

Sverige har varit en av de största bidragsgivarna till UNRWA. När vi plötsligt slutar finansiera UNRWA påverkar det inte bara Gaza och Västbanken, utan även palestinska flyktingar i grannländer som Jordanien, Libanon och Syrien.

Anf. 7 JOHAN BÜSER (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret, men tyvärr får vi fortfarande inga besked som kan förändra den växande humanitära katastrofen i Gaza och UNRWA:s akuta ekonomiska kris.

Låt oss återvända till Jordanien. UNRWA:s team berättade på plats att man har finansiering som räcker november ut. Därefter riskerar bland annat den vårdcentral och den skola som jag besökte att stängas ned. UNRWA är inte vilken organisation som helst; det är ett erkänt FN-organ som Sverige väljer att inte finansiera.

I Jordanien mötte jag som sagt barn som drömmer om en framtid i Mellanöstern bortom fattigdom och våld. UNRWA:s team berättade hur helt avgörande stödet från UNRWA är för de här människorna, för skolorna, för sjukvården och till och med för att få mat på bordet.

UNRWA berättade hur allvarlig deras finansiella situation är, bland annat för att Sverige har dragit in stödet. Sveriges regering bär ett mycket stort ansvar för denna utveckling. När Sverige håller tillbaka sina pengar slår det direkt mot UNRWA:s verksamhet – den verksamhet som pågår i Gaza, på Västbanken och i Syrien, Libanon och Jordanien.

Detta bör inte vara en fråga om prestige eller partipolitik. Det bör vara en fråga om barns liv, barns utveckling och barns framtid.

Internationella granskningar har redan gjorts. Kontrollmekanismerna har stärkts. EU och andra stora givare har återupptagit sina utbetalningar. Sverige står kvar – ensamt och handlingsförlamat. Tillsammans med Netanyahu och Trump står vi nu i det hörn som inte vill se UNRWA:s verksamhet och som inte vill finansiera UNRWA.

Jag upprepar min fråga till minister Benjamin Dousa: Borde inte ministern ha tagit sig tid att passa på att träffa UNRWA när de är här i Stockholm denna vecka?

Anf. 8 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Även World Food Programme, Unicef och UNFPA har akuta finansieringsbehov. USA stod för 40 procent av det humanitära biståndet i världen. Att då ta pengar från den typen av organisationer, som får in stöd till Gaza, som levererar, som har logistik, som har kapacitet och som har anställda på plats i Gaza och som dessutom får in lastbilar, är inte att ta ansvar.

Visa mig gärna de länder som likt Sverige och den svenska regeringen har dubblat stödet till Gaza! Jag har träffat UNRWA flera gånger, och jag kan träffa dem flera gånger till. Jag räds inte dialog och samtal och inte

heller kritik, för den delen. Men just denna gång kom ingen förfrågan från UNRWA till vare sig mig själv eller utrikesministern.

Regeringen har varit tydlig i sitt krav på Israels regering att omedelbart säkerställa obehindrat, säkert och varaktigt humanitärt tillträde och att låta humanitära aktörer arbeta oberoende och opartiskt för att rädda liv och minska mänskligt lidande. Vi fortsätter att inskräpa att civila, hjälparbetare och sjukvårdspersonal måste skyddas och respekteras.

Regeringen har även vid upprepade tillfällen uttryckt mycket stark oro över systemet utanför FN:s regi, GHF, och påtalat att det innebär oacceptabla säkerhetsrisker för både hjälppersonal och civila. Inte minst drabbar det också tillgången till hjälp för de allra mest sårbara, däribland kvinnor, barn och sjuka.

Regeringen värnar FN:s och internationella aktörers möjlighet att verka. Det gäller inte bara organisationerna som sådana, utan det handlar om att man ska få visum och få in stödet hela vägen ut i fält i Gaza. Till vissa av de här aktörerna ger vi finansiellt stöd, och till andra inte.

Anf. 9 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Herr talman! Jag tackar ministern för ytterligare svar.

De FN-organisationer som ministern hänvisar till säger ju själva att UNRWA är oundgängligt för att kunna nå ut med stödet. De säger att UNRWA är själva navet i biståndsverksamheten. Lyssna på den samlade expertisen, som säger att UNRWA är den organisation som har bäst möjligheter att nå ut till det hårt drabbade palestinska folket! Lyssna till er egen expertmyndighet Sida som säger att det inte finns någon annan humanitär aktör som har möjlighet att rädda liv och lindra nöd i den utsträckning som UNRWA gör! Ingen organisation kan fylla det tomrum som skulle uppstå efter UNRWA.

UNRWA är också oerhört viktigt i arbetet för en fredsprocess och en tvåstatslösning. Nu bidrar Sverige till att dra undan mattan för organisationens viktiga arbete för det palestinska folket.

Använd vårt svenska bistånd klokt och effektivt! Ge stöd till den organisation som är själva navet i biståndsverksamheten i Gaza, på Västbanken och i regionen! I Gaza finns UNRWA som sagt på plats med 12 000 medarbetare; det fick vi bekräftat i går när vi träffade delegationen.

UNRWA har hälsocentrum öppna och utför sanering i flyktinglägren för att förhindra sjukdomar. Man står för vattenutdelning, utbildning för barnen och annat. Trots kriget och blockaden fortsätter UNRWA att erbjuda till exempel onlineundervisning till över 200 000 barn i Gaza. Det handlar även om psykosocialt stöd. Det finns ingen annan organisation som kommer i närheten av UNRWA:s kapacitet.

Tänk om, och gör det snabbt! Tiden börjar rinna ut.

Anf. 10 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN

DOUSA (M):

Herr talman! Sverige är en av de största humanitära givarna globalt sett. För 2024 uppgick det svenska humanitära biståndet till 9,6 miljarder kronor, vilket gjorde Sverige till den femte största givaren i världen förra året. Sverige är och förblir även en av de mest generösa givarna av utvecklingsbistånd.

Prot. 2025/26:12
25 september

Svar på interpellation

Men, herr talman, svenska folket är inte en bankomat åt någon FN-organisation. FN-organisationer som levererar, som får in stöd och som effektivt tar ansvar för våra pengar kan vi tänka oss att fortsätta stötta och öka stödet till. FN-organisationer som inte levererar och som inte håller rent mot extremister, islamister och i värsta fall terrorister kan inte förvänta sig svenskt stöd.

Svenska biståndspengar är inte något slags prenumerationstjänst som man bara kan få automatiskt varje år. Man måste förtjäna sitt stöd av svenska skattepengar.

Den svenska regeringen står fast vid sitt engagemang för fortsatt humanitärt stöd till Gaza och regionen i stort, inte minst Västbanken, inklusive östra Jerusalem, Jordanien, Syrien och Libanon. Samtidigt fortsätter Sverige att ge viktigt långsiktigt stöd, till exempel inom hälsosektorn, genom vårt utvecklingssamarbete.

(Applåder)

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.31 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 9 Frågestund

Anf. 11 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje, justitieminister Gunnar Strömmer, civilminister Erik Slottner och EU-minister Jessica Rosencrantz.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Frågan ska därmed inte avse till exempel förhållanden inom politiska partier. Äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Nya anstalter

Anf. 12 TERESA CARVALHO (S):

Fru talman! Det behövs fler fängelseplatser i Sverige, och det börjar bli alltmer akut. Det går alldeles för långsamt att bygga ut kriminalvården i Sverige. Regeringen vill därför hyra ett fängelse i Estland. Det kommer vi socialdemokrater att stödja som en nödlösning på problemet och för att tillfälligt köpa tid åt myndigheten att kunna bygga ut verksamheten hem-

mavid. Men långsiktigt är detta ingen bra strategi eftersom 400 jobb nu hamnar i Estland, och dessa jobb behövs på nya anstalter i Sverige.

Flera kommuner har uppvaktat regeringen, och en del av dem har till och med färdig, detaljplanerad mark. Min fråga till justitieministern är: Kommer regeringen att se till att bygga maximalt enligt vad dessa detaljplaner möjliggör, eller kommer man att fortsätta att ge bort svenska jobb till utlandet?

Anf. 13 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar för relevanta frågor.

Först och främst välkomnar jag förstås att Socialdemokraterna, om än lite sent på bollen, är med och stöder det jätteviktiga projektet att snabbt få 600 platser i Estland. Det är riktigt att detta återspeglar ett högt tryck på kriminalvården, ett högt tryck som byggdes upp med en enastående systematik under åtta år av socialdemokratiskt styre. När vi stänger butiken efter dessa fyra år kommer vi att ha fått på plats anstaltsplatser motsvarande sju Kumlaanstalter, vilket kan jämföras med motsvarande två som S under åtta år fick på plats. Det är alltså helt riktigt att byggnadstakten har varit utomordentligt låg, men regeringen har höjt takten rejält.

Låt mig också understryka att inga arbetstillfällen flyttar utomlands eftersom bemanningen kommer att utgöras av framför allt estnisk personal. Den investering vi gör i Sverige kommer att ge en fin utveckling av arbetstillfällen i Sverige.

Anf. 14 TERESA CARVALHO (S):

Fru talman! Om strategin är att fortsätta att hyra fängelseplatser utomlands innebär det per automatik att arbetstillfällen går förlorade här hemma i Sverige.

Vi har ännu inte sett någon proposition, så man kan ju fundera på om vi är sena på bollen eller om vi faktiskt är tidiga med ett besked.

Jag vill bara uppmana Gunnar Strömmer att framöver lägga lika mycket tid, kraft och energi på att bygga anstalter i Norrköping, Åmål, Munkfors, Hagfors, Trelleborg och på andra orter i Sverige som han har lagt på Tartu i Estland och de jobb som nu hamnar där.

Anf. 15 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag uppfattar som sagt att vi har fått glädjande besked i dag om att S är med på noterna när det gäller Estland, så jag tycker inte att vi behöver problematisera detta steg särskilt mycket.

Så sent som i förra eller förrförra veckan var jag i Kalmar, och där kan det bli upp till 1 000 platser eftersom vi och den nationella samordnaren ligger på och maximerar de förutsättningar som finns lokalt för att bygga ut.

Jag säger det igen: Under åtta år med S-styre byggdes det motsvarande två Kumlaanstalter. När vi stänger butiken efter dessa fyra år är det motsvarande sju. Det är helt riktigt att det har byggts för lite och därför skapats ett tryck. Men det är Socialdemokraternas ansvar, inte vårt, och nu rättar vi till det.

(Applåder)

Prot. 2025/26:12
25 september

Frågestund

Frågestund

Anf. 16 ANN-CHRISTINE FROHM (SD):

Fru talman! Kommunerna ansvarar för äldreomsorgen sedan den så kallade ädelreformen 1992. Nu tar vi del av det fasansfulla facit. Flera allvarliga fall av vanvård och allvarlig brottslighet mot äldre har uppmärksamats, och flera personer har stängts av från sina tjänster. Trots det har personer som helt verkar sakna respekt för svenskar i allmänhet och kvinnor i synnerhet haft fritt tillträde till äldres hem genom nya anställningar.

Sverigedemokraterna har länge larmat, men trots riskerna har äldreomsorgen använts som integrationsåtgärd för dessa nytillkomna talanger, som partier med skyggglappar ofta kallar dem.

Fru talman! Det är nu katastrofläge. Vilka åtgärder anser äldreministern behöver vidtas för att förhindra att äldre vanvårdas och utsätts för brott i sina egna hem av omsorgspersonal?

Anf. 17 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag tackar Ann-Christine Frohm för att hon tar upp denna viktiga fråga.

Äldre ska kunna känna sig trygga och säkra, särskilt när de är beroende av andra i sitt eget hem. De händelser vi har läst om i medierna är fruktansvärda, och vi kan helt enkelt inte acceptera sådant i vårt samhälle.

Vi jobbar intensivt med att det ska finnas ett tydligt lagstöd för att kunna göra bakgrundskontroller och utdrag ur belastningsregister innan en anställning. Men kommunerna måste också göra sin hemläxa. De måste ta referenser, göra ordentliga intervjuer och ha koll på vem de anställer. Framför allt måste de vid minsta lilla indikation på att något är fel utreda och polisanmäla.

Anf. 18 ANN-CHRISTINE FROHM (SD):

Fru talman! Utsatta äldre i beroendeställning våldtas, misshandlas, serveras kattmat och filmas i utsatta situationer utan möjlighet att vare sig försvara sig eller värja sig. De som förväntas hjälpa dem i deras hem skadar och förnedrar dem i stället. Sverige kan inte låta detta fortgå.

Kommer regeringen att på nationell väg finna stöd för förändring och säkerställa tryggheten för våra äldre inom omsorgen?

Anf. 19 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Det vi har sett den senaste tiden är fruktansvärt och givetvis inget vi kan acceptera. Vi väljer nu att gå fram med ett tydligt lagstöd när det gäller bakgrundskontroller. Vi går också vidare med att det ska bli obligatoriskt med utdrag ur belastningsregister och misstankeregister vid anställning och kanske också under anställning.

Men det är inte det enda vi gör. Vi går också vidare med ett språkrav så att äldre kan förstå och göra sig förstådda, och vi satsar på ett ökat äldreomsorgslyft för att höja kvaliteten. Vi går även vidare med andra åtgärder.

Anf. 20 ISABELL MIXTER (V):

Fru talman! Min fråga är av allmänpolitisk karaktär.

Skolverket har granskat 30 skolor med engelskspråkig undervisning, och 27 av dem hade brister i undervisningen. Många fristående skolor väljer att ha merparten av undervisningen på engelska eftersom de då undantas från kravet på lärarlegitimation. Det gör att man kan pressa lönerna och hålla dem nere.

En granskning där Engelska Skolan och den kommunala skolan jämfördes visade att det skiljer 3 000 kronor mellan lärarlönerna. Detta är självfallet ett sätt för de fristående skolorna att öka vinsterna. I undersökningen visade det sig också att det finns brister i undervisningen och att både engelskan och svenskan brister hos lärarna, vilket gör att elever tvingas rycka in och tolka åt andra elever.

Min fråga till ministern är därför: Avser regeringen att vidta några åtgärder för att se till att kravet på lärarlegitimation gäller alla lärare?

Frågestund

Anf. 21 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Stort tack, Isabell Mixter, för en väldigt viktig fråga!

Vi har nolltolerans mot dåliga skolor, oavsett driftsform. Vi har också gått fram med ett gediget kvalitetsprogram när det gäller våra skolor, både i den här budgeten och under hela mandatperioden, för att få bukt med de brister som finns i det friskolesystem vi har men givetvis också i våra kommunala skolor.

Frågan, som var väldigt direkt ställd, har jag inte riktigt något konkret svar på, men jag tar med mig den och alla andra frågor som rör det vi gör för att upprätthålla kvaliteten och framför allt se till att vi går ifrån den flumskola som funnits under väldigt många år till den kunskapsstyrda skola som vi förordar.

Anf. 22 ISABELL MIXTER (V):

Fru talman! Det man hör från regeringen är väldigt mycket prat om att man ska reglera friskolorna och att det får vara slut med den oreglerade verksamheten, där man till exempel tar in utbildade lärare för att kunna göra så mycket vinst som möjligt.

Vi hör mycket prat, men väldigt lite har hänt under den här regeringens mandatperiod. Jag kan inte se att det finns några konkreta förslag på regeringens bord för att åtgärda de här sakerna. En väldigt lågt hängande frukt är till exempel att införa ett krav på lärarlegitimation. När ska regeringen börja agera?

Anf. 23 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag delar inte alls ledamotens uppfattning att det sker lite på det här området. I den budget som vi precis har presenterat görs en omfattande satsning på den svenska skolan, både när det gäller att minska den psykiska ohälsan och se till att elevhälsan stärks och när det gäller själva innehållet i den svenska skolan. Den ska gå från en mer flumstyrd skola till en kunskapsstyrd skola där vi får fler elever som lyckas gå igenom skolan med godkända betyg och som därmed blir rustade för framtiden och för jobb.

Anf. 24 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C):

Fru talman! I tisdags befann jag mig på äldreriksdagen, som anordnas av SPF Seniorerna och SKPF Pensionärerna. I politikerpanelen deltog, förutom jag själv, partisekreterarna från respektive riksdagsparti. En av de frågor som ställdes till oss handlade om att införa ett allmänt vaccinationsprogram för äldre. Det är en fråga som Centerpartiet har drivit under många års tid för att stärka det förebyggande arbetet för äldres hälsa, inte minst vad gäller infektioner.

Det var därför väldigt glädjande att få ta emot beskedet från partisekreterarna från Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna och Sverigedemokraterna att dessa partier nu också vill införa ett sådant program.

Min fråga till äldreministern är därför: När kommer regeringen att ta initiativ till den utredning som behöver ligga till grund för införandet av ett allmänt vaccinationsprogram för äldre, i enlighet med det löfte som Tidöpartierna gav på årets äldreriksdag?

Anf. 25 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Tack så jättemycket, Christofer Bergenblock, för en viktig fråga!

Moderaterna har nyligen presenterat de förslag som vi ämnar gå till partistämman med och få beslut om. Där finns just ett allmänt vaccinationsprogram för äldre som en av de viktiga frågor vi kommer att besluta om.

Att se till att äldre får vaccinationer, ungefär som barn, är oerhört viktigt. Vi vet att många låter bli att ta olika vaccinationer på grund av att de är väldigt dyra. Jag är av den uppfattningen att plånboken inte ska styra här. Vi vet också att många undviker umgänge därför att de är rädda att bli smittade, och därmed sprider sig den ofrivilliga ensamheten.

Jag är därför väldigt glad över att mitt parti nu står bakom detta, och jag vet att flera andra partier också gör det. Den här frågan får regeringen diskutera framöver och se hur vi kan gå vidare med den.

Anf. 26 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C):

Fru talman! Ett förebyggande vaccinationsprogram menar vi i Centerpartiet är en del i ett större hälsovårdsprogram som behövs för äldre, med såväl vaccinationer som hälsosamtal och screening längre upp i åren. Just vaccinationer är viktigt för att motverka infektioner. Det kan handla om bältros, säsongsinfluensa eller covid-19. Detta kommer professionen att få avgöra.

Det som många som var med på äldreriksdagen väntar på besked om är: När kommer initiativet från regeringen?

Anf. 27 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Något datum kan jag inte ge besked om i dag, men jag är helt övertygad om att vi kommer att kunna enas om frågan och gå vidare, givet hur många andra frågor som vi kan enas om och som är viktiga för både äldre, yngre och personer mitt i livet.

Precis som ledamoten säger är det här en viktig del i en större helhet, för när man erbjuds vaccinationer får man också en kontakt. Då kan man få hjälp och stöd med andra saker som dyker upp, vilket i sin tur minskar den psykiska ohälsan och framför allt ger ett större fysiskt välmående som gör att fler håller sig på benen längre.

Prot. 2025/26:12
25 september

Frågestund

Försörjningsstödet och barnfamiljers ekonomi

Anf. 28 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP):

Fru talman! Försörjningsstödet är välfärdens yttersta skyddsnät. Det ges till arbetslösa, sjukskrivna och andra som inte har tillräcklig inkomst för att klara de absolut mest nödvändiga utgifterna.

Varje annan inkomst räknas bort från försörjningsstödet så att du inte kan få mer än vad som är minimum för att försörja dig själv och exempelvis dina barn. Får du en hundralapp i födelsedagspresent sänks ditt försörjningsstöd med samma summa. Om någon swishar dig för glassen du lade ut för händer samma sak.

Med regeringens nya fattigdomsreform sänks försörjningsstödet på flera håll i landet på grund av den förändrade riksnormen. Flerbarnsfamiljer får ett tak för hur mycket de kan få. Oavsett behoven och de omedelbara konsekvenserna för vuxna och barn ska utsatta familjer få mindre att leva på.

Min fråga till socialförsäkringsministern är därför: Hur lite pengar är det rimligt att en barnfamilj ska klara sig på om barnen ska må bra och klara skolan?

(Applåder)

Anf. 29 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Stort tack, Malte Tängmark Roos, för din fråga! Jag skulle vilja vända på den: Hur länge är det rimligt att ett barn ska växa upp i en familj med långvarigt bidragsberoende, utan att se sina föräldrar gå till jobbet och kanske utan att själv gå till förskolan?

Den enskilt viktigaste vägen ut ur fattigdom och för att man själv ska lyckas i livet är att båda föräldrarna eller föräldern har ett arbete att gå till och att man själv lyckas i skolan. Den bidragsreform som vi nu lägger fram syftar till att bryta utanförskapet och till att fler ska gå från bidrag till arbete och därmed få möjlighet att behålla mer pengar själva, stå på egna ben och försörja sig själva. Därmed kan man också ta sig ur fattigdom och utanförskap.

Anf. 30 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP):

Fru talman! Anna Tenje upprepar det påstående som regeringen har kommit med många gånger, nämligen att människor väljer försörjningsstöd hellre än att arbeta och att det säger sig självt att folk väljer försörjningsstöd framför arbete om de kan. Jag anser att det är ett känsloläge där man helt ignorerar hur svårt det faktiskt är att klara sig på försörjningsstöd.

Vi i den här församlingen borde basera lagar på fakta, så jag önskar siffror och en källa från Anna Tenje på hur många av dem som lever på

försörjningsstöd i Sverige i dag som gör det av egen fri vilja i stället för att arbeta.

(Applåder)

Anf. 31 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag tackar så mycket för följdfrågan.

Jag har bara en stilla undran: Hur rättvist är det att en familj som har två vuxna och fem barn och som varje morgon ställer klockan, går upp och går till jobbet och sliter där hela dagen får ut mindre pengar än familjen på andra sidan trappuppgången, som lever på bidrag trots att de kan arbeta? Vad är rättvisan i att den som arbetar och sliter får ut mindre pengar än den som lever på bidrag?

(Applåder)

Effekterna av bidragstaket

Anf. 32 VIKTOR WÄRNICK (M):

Fru talman! En fembarnsfamilj med två arbetslösa föräldrar kan i dag få 46 500 kronor i försörjningsstöd skattefritt varje månad. I en motsvarande familj där båda föräldrarna arbetar och har 22 000 kronor i månadslön är den disponibla inkomsten 43 300 kronor, det vill säga 3 200 kronor lägre disponibel inkomst per månad för familjen där föräldrarna arbetar än för familjen som lever på bidrag.

Det finns ingen som helst rättvisa i detta. För oss moderater är det alldeles självklart att det alltid ska löna sig bättre att arbeta än att leva på bidrag. Därför är det glädjande att den moderatledda regeringen gör något åt detta. Den största bidragsreformen på decennier har presenterats, och ett bidragstak kommer att införas.

Min fråga till socialförsäkringsminister Anna Tenje är därför vilka effekter ministern ser att det föreslagna bidragstaket kommer att få för rättvisan, för individerna det berör och för samhället i stort.

Anf. 33 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Ett stort tack till ledamoten Wärnick för en mycket bra fråga, som dessutom följer på det tidigare resonemanget!

Det är just det här att det måste löna sig mer att arbeta än att leva på bidrag. Det är både rätt och rättvist. Den som ställer klockan, går till jobbet och sliter måste kunna känna att det lönar sig att arbeta och att det lönar sig mer att anstränga sig än att leva på bidrag.

Livet för den som lever på bidrag är definitivt inget lyxliv. Det ska vi inte lura oss att tro. Det är förödande. Vi vet utifrån studier att långvarigt bidragsberoende som biter sig fast är dåligt för ens hälsa, både den psykiska och den fysiska. Dessutom finns det risk att utanförskapet bara växer och att ens barn får det i arv. Det är därför det är så viktigt att vi bryter utanförskapet och att vi gör någonting på riktigt för att fler ska kunna lämna bidragsberoendet.

Det gör vi med den här reformen genom att vi gör det mer lönsamt att arbeta än att leva kvar på bidrag. Fler kommer att lämna bidrag och gå till arbete. Fler barn kommer att se sina föräldrar gå till jobbet.

(Applåder)

Anf. 34 VIKTOR WÄRNICK (M):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för svaret. Äntligen tar vi tag i den bidragslinje som Socialdemokraterna försvarat och administrerat under så många år!

En annan del i Moderaternas och regeringens bidragsreform handlar om att införa ett obligatoriskt aktivitetskrav i försörjningsstödet. Vad kan ministern säga om förväntningarna på detta?

Frågestund

Anf. 35 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag har faktiskt egen erfarenhet i den frågan. Under min tid som kommunstyrelsens ordförande i Växjö införde vi heltidsaktivering i försörjningsstödet, vilket betyder två saker.

Vi ställer högre krav och högre förväntningar på den enskilde som lever på försörjningsstöd. Har man en arbetsförmåga på 100 procent ska man vara sysselsatt till 100 procent. Har man en arbetsförmåga på 50 procent är det 50 procents sysselsättning som gäller. Då blir det per automatik så att man gör mer för att kunna närma sig arbetsmarknaden. Man läser svenska, man går en yrkesutbildning, man har arbetspraktik – allt för att närma sig arbetsmarknaden igen.

Detta ställer också ökade krav på kommunerna. Det är en viktig del i detta.

Aktivisters inbrott på bondgårdar

Anf. 36 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Ett stort gissel för många av landets jordbruksföretag är att kriminella aktivister bryter sig in på gårdar runt om i landet. Det händer tyvärr gång på gång och är ett reellt hot mot våra bönder. De känner både rädsla och oro när det varit inbrott på gårdar men också stor oro över att kriminella aktivister ska ta med sig smittor in på deras gårdar. Vi som är ute bland bönder vet att det är mycket säkerhet kring besök på gårdar just för att skydda mot smittor och sjukdomar.

Nyligen föll domen i ett uppmärksammat fall. Brottslingarna erkänner att de har brutit sig in på gårdar och stulit höns, men de nekar till brott. Vad blev straffet? Jo, villkorlig dom och dagsböter och skadestånd på 510 kronor respektive 7 000 kronor. Domen känns som ett jäså. Blir det inte värre än så är det bara för aktivisterna att fortsätta.

Min fråga är till justitieministern. Vad gör regeringen för att stävja denna kriminalitet?

Anf. 37 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Magnus Oscarsson för en väldigt relevant fråga.

Den understryker till att börja med vikten av allt det vi nu gör när det gäller straffen, polisens verktyg och polistillväxten. Det gör vi i stor utsträckning för att komma åt och bekämpa den organiserade brottsligheten, skjutningarna och sprängningarna och annat. Men vi gör det också för att kunna lägga resurser och tid på annan allvarlig brottslighet som inte nödvändigtvis är organiserad men som drabbar människor väldigt hårt i vardagen. Det omfattar inte minst lantbrukare och andra näringsidkare. De

måste kunna värna sin verksamhet mot hot, trakasserier, stölder och andra brott.

Vi gör nu flera saker. Vi har ändrat lagstiftningen så att olaga intrång och hemfridsbrott också ska omfatta sådana situationer som Magnus Oscarsson tar upp. Vi har precis dragit igång ett arbete för att se på sådant som tillträdesförbud, nödvärnsrätt och annat som ger den enskilde större möjligheter att freda sig och sin egendom mot den här typen av intrång.

Slutligen kommer den stora polistillväxt som nu sker lokalt att ge bättre förutsättningar att klara upp fler av de här brotten.

Anf. 38 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! En av de drabbade bönderna sa så här efter domen: "Om det inte tas på allvar när lantbrukare kränks av djurrättsaktivister så är det nog många som är tysta i stället."

Det här är mycket bekymmersamt. Kränkningarna medför oro och i värsta fall smitta som kan drabba en hel besättning, med stor ekonomisk skada till följd. Min fråga till ministern är: Hur tänker man gå vidare med denna viktiga fråga?

Anf. 39 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Vi ska göra det som jag sa inledningsvis, det vill säga säkerställa att det som tas upp här är kriminaliserat, och säkerställa att andra effektiva verktyg finns på plats för att möta det. Vi ska se till att polisen finns på lokal nivå, både för att förebygga och förhindra brottslighet och för att klara upp den.

Till det kommer att vi nu skärper straffen så att de på ett bättre sätt än i dag ska återspegla brottens allvar. Det är inte minst betydelsefullt när man kränks, antingen i sitt hem eller på sin egendom i övrigt.

Polisens tillgång till mobila ANPR-kameror

Anf. 40 MARTIN MELIN (L):

Fru talman! Jag har en fråga till justitieministern.

Regeringen har gett bland andra polis och tull en ny lag som gör att man kan sätta upp fasta kameror längs vägnätet med ANPR-systemet, alltså ett system som automatiskt avläser bilars registreringsnummer.

Det här systemet kan även fungera mobilt, det vill säga att polisbilarna är utrustade med kameror med ANPR-system. Det prövades i Skåne för sju åtta år sedan med bra resultat, men sedan hände ingenting. I dag är det i princip inga bilar hos polisen som har det systemet.

Min fråga till justitieministern är helt enkelt: Kan ni göra något så att detta implementeras och börjar användas? Viljan finns hos poliserna, och tekniken finns.

Anf. 41 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Martin Melin för att han tar upp den viktiga frågan om hur vi kan maximera polisens möjligheter att använda ny, modern teknik för att både förebygga och bekämpa brott.

Vi har tagit stora grepp under den här mandatperioden, inte minst när det gäller polisens tillgång till fasta kameror, som Martin Melin nämnde,

och resurstillskott till polisen för att kunna investera i ny teknik för att maximera det här. Vi kommer snart till riksdagen med förslag som tar sikte på ansiktsigenkänning och möjligheter att använda det för att både förebygga och klara upp brott.

När det gäller just kamerorna i bilarna följer jag den frågan väldigt noga, men jag ber att få återkomma till om jag kan göra någonting åt det. Det kan vara antingen en teknisk fråga eller möjligtvis en fråga om tolkning av en annan reglering än den som de fasta kamerorna träffas av, nämligen dataskyddsregleringen. Men vi har ett gemensamt intresse av att se till att den här typen av teknik används också i polisens fordon, i synnerhet som polisen har tillgång till tekniken och den är effektiv.

Anf. 42 MARTIN MELIN (L):

Fru talman! Jag är som vanligt nöjd med svaret.

Anf. 43 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag är som vanligt väldigt nöjd med att Martin Melin ger uttryck för att han är nöjd. Så skulle vi ha det oftare. Så har vi det relativt ofta, uppfattar jag, men det kan bli ännu mer av den varan.

Placeringsort för ny sammanslagen myndighet

Anf. 44 PEDER BJÖRK (S):

Fru talman! I och med att SD-regeringens budget nu har presenterats står det klart att myndigheterna Post- och telestyrelsen och Myndigheten för digital förvaltning kommer att slå samman till en enda myndighet. I dag har PTS sitt huvudkontor i Stockholm, och Digg har sitt huvudkontor i Sundsvall.

Min fråga till statsrådet Slottnér är: Tänker regeringen besluta att de framtida placeringsorterna för den nya och sammanslagna myndigheten ska vara Stockholm och Sundsvall – i linje med den starka rekommendation som kommer från myndighetsledningarna på de myndigheter som ska slås ihop?

Anf. 45 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Till att börja med är det väl bra att upplysa ledamoten Peder Björk om att vi inte har en SD-regering i det här landet. Sverigedemokraterna sitter inte i Sveriges regering – det gör Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. Vi har parlamentariskt samarbete med Sverigedemokraterna för att i en demokratisk ordning få igenom vår politik i den demokrati vi lever i, där dessa fyra partier har fått över 50 procent av ledamöterna i parlamentet. Peder Björk kan alltså sluta nämna det ordet framöver, förhoppningsvis.

Vad gäller PTS och Digg är det mycket riktigt så att vi tar ytterligare steg i och med denna borgerliga regerings budget gällande att slå samman Post- och telestyrelsen med myndigheten för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen. Något formellt beslut om att slå samman dessa finns inte, utan nu kommer ett konkretare arbete att påbörjas.

Dessa är i dag lokaliserade i Stockholm och i Sundsvall. Jag ser ingenting som pekar på att detta skulle förändras i framtiden. Exakt vilka loka-

liseringsbeslut regeringen fattar – om vi ska fatta sådana, eller om det blir upp till myndigheterna att själva besluta om – kommer dock vid senare tillfälle.

EU-kommissionens förslag till långtidsbudget

Anf. 46 ERIC WESTROTH (SD):

Fru talman! EU-kommissionen har presenterat sitt övergripande förslag till långtidsbudget. Föga förvånande kommer samtliga utgifter att öka, och förslaget skulle kunna innebära en fördubbling av Sveriges medlemsavgift till EU.

Kommissionens förslag till nya intäkter är synnerligen uppfinningsrikt och innehåller såväl ett borttagande av Sveriges medlemsrabatt som avgifter på plast och elektronik, högre andelar från avgifter och tullar som i dag delas mellan medlemsländerna och EU samt nya EU-skatter på stora företag.

För Sverigedemokraterna är en restriktiv budgetlinje i EU helt avgörande, och behovet att prioritera saker som försvar, stöd till Ukraina, konkurrenskraft och att motverka kriminalitet är viktigare än andra utgifter.

Det ligger på finansministerns ansvar att förhandla förslaget, men hur avser EU-ministern att arbeta för en stramare långtidsbudget där man även säkerställer medlemsstaternas intressen och EU:s begränsade inflytande?

Anf. 47 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Stort tack, Eric Westroth, för en mycket viktig fråga! Jag ser själv fram emot – om man kan säga så – att ge mig i kast med dessa förhandlingar. De kommer att pågå under lång tid framåt.

Jag skulle vilja säga att den budget som nu har presenterats är rätt i bemärkelsen att den har ett fokus på konkurrenskraft, säkerhet och stöd till Ukraina. Det är något Sverige har drivit på för. Den är dock fel i volym – det vill säga att den är alldeles för stor. Vi behöver en bättre budget, inte en större budget.

När det gäller detta kommer Sverige att jobba oerhört aktivt tillsammans med många likasinnade – jag vill understryka att vi inte står ensamma i detta – för att se till just att fokus är rätt för att möta vår tids utmaningar. Volymen måste dock absolut ned.

Vi kommer också fortsatt att vara mycket kritiska till förslagen om nya egna medel, och självklart kommer den svenska rabatten också att vara mycket viktig i den här förhandlingen. Det handlar om en rättvis fördelning av ansvar mellan medlemsstaterna.

Fotbojor med gps-funktion

Anf. 48 GUDRUN NORDBÖRG (V):

Fru talman! Jag har en fråga till justitieministern som jag verkligen önskar att jag inte hade behövt ställa. Vi har nyligen beslutat om stärkta kontaktförbud, som tillsammans med fotboja skulle öka skyddet för fler hotade och utsatta personer.

Förra veckan fick jag information från flera håll om att åklagare inte tar beslut om fotboja. Anledningen är att det ännu inte finns fotbojor med gps-system. Det finns alltså ännu inte fotbojor som det går att lita på.

Jag vill fråga justitieministern om det nu går att garantera att Sverige mycket snart har fotbojor med gps-funktion? Detta är en oerhört viktig fråga, inte minst för våldsutsatta kvinnor och barn.

Anf. 49 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Gudrun Nordborg för att ledamoten håller i dessa frågor och har gjort det konsekvent under lång tid.

Jag vill säga att jag är väldigt stolt över att vi nu driver igenom lagstiftning på flera fronter som gör att exempelvis bevakning med fotboja inte ska vara ett sistahandsalternativ som i praktiken aldrig används. Det ska kunna vara ett förstahandsalternativ när trygghetssituationen så att säga motiverar det.

Vi gör det dessutom i annan lagstiftning, med kontaktförbudslagstiftningen som förebild. Det handlar om mycket mer ingripande åtgärder i ett tidigt skede för att kunna förebygga och förhindra brott. När vi expanderar lagstiftningen så mycket som vi gör på det sättet uppstår ett tryck på tekniktillväxt. Där kan jag bara konstatera att vi har ärvt ett stort underskott när det gäller investeringar i teknik. De investeringarna kommer, och fotbojorna kommer. Vi bevakar det väldigt noga för att säkerställa att lagstiftningen också får avsedd effekt i praktiken.

En revidering av det nordiska skatteavtalet

Anf. 50 CATARINA DEREMAR (C):

Fru talman! Min fråga går till EU-minister Jessica Rosencrantz.

Nordiska ministerrådet har tillsammans med Gränshinderrådet och Nordiska rådet tagit fram en skatterapport som lanserades 2022, *Arbete på tvärs i Norden*. Rapporten lyfter fram ett antal förenklingsåtgärder och hinder kopplade till skatteområdet.

Även andra aktörer, till exempel de gränsregionala informationstjänsterna, pekar precis som rapporten mycket tydligt på att skatt är ett gränshinder. Vi behöver ta stora grepp för att underlätta mobilitet och arbetspendling i Norden för att uppnå visionen.

Hittills har vi endast sett smärre ändringar av Öresundsavtalet som till stor del bara hjälper myndigheter och inte enskilda gränspendlare. När kommer regeringen att ta tag i de utmaningar som rapporten pekar på och påbörja en revidering av det nordiska skatteavtalet?

Anf. 51 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Tack, Catarina Deremar, för en viktig fråga! Jag skulle vilja säga att själva kärnan i det nordiska samarbetet inte minst handlar om att riva gränshinder. Det är något den svenska regeringen tog på allra största allvar när Sverige under förra året var ordförande i Nordiska ministerrådet. Vi gick tillbaka till det som ska vara huvudfokus, det vill säga att riva gränshinder.

Många steg togs då. Framför allt tog vi fram ett nytt program för detta och skaffade oss ett tydligare politiskt ägarskap över gränshinderfrågorna. Det finns flera konkreta exempel.

Det reviderade skatteavtal mellan Sverige och Danmark som ledamoten nämner är ett viktigt exempel för att också underlätta för arbetstagare och arbetspendlare i Öresundsregionen. Min förhoppning är att detta också kan fungera som inspiration för övriga nordiska länder när det gäller övriga skatteavtal.

Vi måste såklart också gå vidare med att riva ytterligare gränshinder på skatteområdet samt ha en fortsatt bevakning på det som sker inom OECD för att följa diskussionen som pågår där kopplat till skatter över gränser. Vi fortsätter att hålla den här frågan högt på dagordningen.

Överlåtelse av medborgardata till privata företag

Anf. 52 JAN RIISE (MP):

Fru talman! Min fråga går till civilminister Erik Slottner. Vi har sedan i våras en digitaliseringsstrategi och sedan förra veckan en budgetproposition där det finns en hel del strategier och målsättningar vad gäller digitalisering och den fortsatta utvecklingen inom AI – något som vi i mångt och mycket välkomnar. Jag tycker till exempel att det är väldigt bra att staten tar kontroll över identitetsuppgifter och frågor som åldersverifiering.

Jag saknar dock några frågor som behöver belysas. Det handlar bland annat om hur vi relativt okritiskt överlämnar både data och uppgifter till privata företag. Det här är särskilt vanligt i USA, där till exempel polisen samarbetar med bolag som samlar in miljarder bilder för att hantera ansiktigenkänningsfrågor.

Min fråga är hur regeringen tänker på det området. Är det rimligt att överlåta så mycket av medborgarnas uppgifter till stora privata techbolag?

Anf. 53 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Jag tackar ledamoten Riise för en fråga som är viktig och väldigt aktuell inte bara i Sverige. Framför allt är detta en väldigt aktivt pågående debatt inom hela EU.

Senare i år eller tidigt nästa år kommer det nya förordningar från EU:s sida med nya akter och en ny molnpolicy med rekommendationer för hela unionen, vilket jag välkomnar.

I den digitaliseringsstrategi som ledamoten nämnde och som regeringen fattade beslut om precis före sommaruppehållet aviseras också en molnpolicy som vi hoppas ska skapa en tydligare klarhet och tydligare riktlinjer för myndigheter, kommuner och regioner. Det här är en fråga jag stöter på ofta när jag är ute och reser i landet; inte minst många kommuner vill göra väldigt mycket AI-investeringar, men just hanteringen av data och känsliga datauppgifter är svår.

Det är också mot bakgrund av detta som Integritetsskyddsmyndigheten och Digg har tagit fram gemensamma riktlinjer som stöd och hjälp för myndigheter, kommuner och regioner i dessa många gånger ganska komplicerade frågor.

Anf. 54 NORIA MANOUCHI (M):

Fru talman! Min mamma är en av de hjältar som jobbar natt inom äldreomsorgen. Hon brukar säga: Inom äldreomsorgen jobbar man inte för lönen, man jobbar för hjärtat. Därför är det extra fint att de moderata jobbskatteavdragen har gett en undersköterska mer än en extra månadslön om året.

Regeringen gör dock betydligt mer än så. Den ser till att stärka stödet till dem som vårdar anhöriga, och den ser till att satsa på kompetensutveckling och kompetensförsörjning. En annan sak den nu gör är att införa ett språkrkrav som ska se till att varje äldre person alltid blir hörd, alltid blir förstådd och alltid förstår.

Skulle statsrådet Tenje kunna redogöra för vilka effekter man förväntar sig av detta och när?

Frågestund

Anf. 55 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Stort tack för en alldeles utmärkt fråga, ledamoten, och varmt välkommen till socialutskottet!

Jag skulle säga att språkrkravet är avgörande. Det är grundläggande för en trygg och säker äldreomsorg. Precis som ledamoten så tydligt säger måste äldre kunna förstå, och de måste kunna göra sig förstådda. Det är oerhört viktigt.

Det handlar också om att större språkkunskaper hos personalen ger äldre ett större inflytande över sitt eget liv och att de får bestämma bättre över den omsorg som ska ges. Dessutom ökar givetvis patientsäkerheten och den medicinska säkerheten när språkkunskaperna är goda hos personalen, så att det inte görs några misstag i vården och omsorgen.

Jag skulle dock vilja säga att det även är oerhört viktigt för att förbättra arbetsmiljön. Missförstånd och onödig frustration undviks, men framför allt kan personalen prata med varandra vid fikabordet och bygga goda venskaper. Det är bra för arbetsmiljön.

Bakgrundskontroller och språkrkrav i äldreomsorgen

Anf. 56 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Jag vill berätta om Elsa, 85 år, i Uppsala. Hon har hemtjänst, och hon slog larm när en man i hemtjänsten blottade sig för henne. Inga åtgärder vidtogs, och några månader senare blev hon våldtagen. Det finns många saker med detta som är otäcka och fruktansvärda, men det värsta av allt är att samma sak hade skett på mannens förra arbetsplats. Men ingen bakgrundskontroll gjordes, något som är självklart när det gäller barnomsorgen.

Det finns andra exempel. Nyligen riskerades en äldre människas liv på ett boende i Västerås därför att ingen kunde prata svenska med ambulanspersonalen.

Fru talman! Vi måste ha värdighet. Min fråga är: När kommer det åtgärder? När införs ett obligatoriskt språkrkrav för hemtjänsten och obligatoriska bakgrundskontroller av all personal? Efter de här skandalerna runt om i landet borde det vara en självklarhet.

Anf. 57 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):
Fru talman! Stort tack för dina frågor, Mikael Oscarsson!

Det som har hänt såväl i Uppsala och Västerås som på flera andra ställen och som vi har kunnat läsa om i medierna är fruktansvärt. Det är helt oacceptabelt, och så kan vi inte ha det. Vi jobbar nu frenetiskt med att inte minst få ett tydligt lagstöd för att kunna göra bakgrundskontroller i belastningsregistret vid nyanställning. En utredning tittar också på möjligheten att göra utdrag ur belastningsregistret och misstankeregistret både vid anställning och under pågående anställning, allt för att försöka förhindra sådana här händelser.

Enbart detta hjälper dock inte. Man måste ta referenser, och man måste göra ordentliga intervjuer. Framför allt måste man gå till botten med det som inträffar om något händer, men i vissa kommuner har vi sett att man i stället stoppar huvudet i sanden. När man vet att något har hänt måste man polisanmäla så att det går att hitta i belastningsregistret eller genom att ta referenser när vederbörande sedan går till nästa kommun. Det är alltså många saker som måste till.

Ett nordiskt ministerråd för infrastruktur

Anf. 58 ÅSA KARLSSON (S):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Rosencrantz.

Vikten av infrastruktur som binder samman Norge, Sverige och Finland har de senaste åren visat sig allt viktigare eftersom vi numera lever i ett nytt säkerhetspolitiskt läge där vi har krig i vår närhet i och med att Ryssland bedriver ett fullskaligt invasionskrig mot Ukraina.

Vårt östliga grannland Finland har en lång gräns mot Ryssland – cirka 1 340 kilometer. Om något skulle ske som stoppar trafiken på Östersjön är Finland helt beroende av alternativa vägar ut ur landet, det vill säga genom Sverige och Norge. Då är det viktigt med både kapacitet och redundans i infrastrukturen, liksom att vi har ett gott samarbete mellan länderna för att snabbt kunna lösa de gränshinder som uppstår.

Ur det perspektivet är min fråga: Hur ser ministern på behovet av ett nordiskt ministerråd för infrastruktur i detta förändrade geopolitiska läge? För mig är det uppenbart att det behövs.

Anf. 59 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Jag tackar Åsa Karlsson för frågan.

Detta är vid det här laget en känd fråga som vi har diskuterat mycket Nordiska rådet och ministerrådet emellan. Jag tycker att ledamoten har helt rätt i att vi behöver förstärka infrastrukturen. Det gäller självklart både i vårt land, där vi nu gör historiska satsningar på att bygga nytt och inte minst på att ta igen den underhållsskuld som finns, och gränsöverskridande.

När det gäller hur formaten ska se ut för att vi ska ha det bästa möjliga samarbetet i Norden kan man såklart diskutera det. Mitt främsta fokus är att det ska bli bra i de konkreta besluten, och jag kan konstatera att våra transportministrar har ett omfattande och långtgående samarbete som de enligt uppgift känner sig väldigt nöjda med. Inte minst samordnar man sina positioner inför olika typer av EU-möten.

Jag skulle alltså säga att vi absolut ska ha ett samarbete och ett fokus på infrastrukturfrågor men att just ett transportministerråd inte nödvändigtvis är det enda sättet att organisera sig. Däremot ska man ta fasta på allt som fungerar bra i samarbetet i dag.

Prot. 2025/26:12
25 september

Frågestund

Åtgärder mot sexualbrott mot barn

Anf. 60 SARA GILLE (SD):

Fru talman! Vi har nyligen kunnat läsa om fruktansvärda situationer där dömda pedofiler har varit tränare för barn i svenska idrottsklubbar trots att föreningarna måste begära ut utdrag ur belastningsregistret.

Det är fullkomligt oacceptabelt att människor som begår sexuella övergrepp mot barn sedan får arbeta med barn. Sverigedemokraterna har sedan många år tillbaka pratat om ett offentligt pedofilregister likt den modell som bland annat USA och Kanada har. Vi vill också införa kemisk kastring av pedofiler som begår sexualbrott mot barn.

Sverigedemokraterna gör tillsammans med regeringen väldigt mycket på det här området. Bland annat ska upprepade sexualbrott kunna leda till livstids fängelse, och det ska införas en tidsobestämd frihetsberövande påföljd för allvarliga vålds- och sexualbrott.

Min fråga går till justitieministern: Vad anser ministern är viktiga åtgärder i närtid för att säkerställa att vi får bort pedofiler från gator och torg?

Anf. 61 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Tack, Sara Gille, för en väldigt viktig fråga!

Till att börja med vill jag ta fasta på de straffskärpningar som riksdagen kommer att fatta beslut om i närtid och som är väldigt viktiga för att vi ska kunna låsa in farliga personer under längre tid. Det handlar bland annat om möjligheten att upprepade brott av det här slaget ska kunna leda till livstids fängelse även om det så att säga inte finns i straffskalan för enskilda brott.

Ledamoten nämnde också det som har kallats för säkerhetsstraff eller förvaringsstraff, det vill säga en tidsobestämd påföljd för dem som är riktigt farliga. Personer som har begått den här typen av brott och som är farliga för andra ska naturligtvis inte heller släppas ut i förtid från det fängelsestraff som de avtjänar. Allt det är väldigt viktigt.

Den andra processen jag skulle vilja peka på och som jag också tror kommer att kunna ta hand om en del av de frågor som lyftes är att vi nyligen tillsatte en utredning som tar det breda greppet om bakgrundskontroller. Där kommer det att finnas möjlighet att bevaka och lyfta frågor också när det gäller pedofiler och hur vi på ett bättre sätt än i dag säkerställer att de inte kommer i närkontakt med barn vare sig i civilsamhället, i skolor eller på andra platser.

Kreditgarantier och den gröna omställningen

Anf. 62 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Min fråga går till Anna Tenje, eftersom den är av allmänpolitisk karaktär.

I går kom beskedet att regeringen drar in de gröna kreditgarantier som svenska företag kan få för sin omställning här i Sverige. I går kom också

beskedet, via ett avslöjande i DN, att regeringen är beredd att se över regelverket för att kunna sponsra fossila projekt med kreditgarantier i andra länder. Det rör sig om högriskprojekt utomlands.

Regeringen försvårar alltså den gröna omställningen här och underlättar fossila projekt i andra länder. Det är helt bakvänt. Vi måste göra precis tvärtom – tillväxten måste ju upp och utsläppen ned. Ändå gör regeringen precis tvärtom.

Jag har två frågor till regeringen. Den första är: Vilka signaler tycker regeringen att detta skickar till de svenska företag som vill ställa om? Den andra är: Var tappade regeringen sin moraliska kompass för framtida generationers välbefinnande?

Anf. 63 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Jag tackar Rickard Nordin för frågan.

Jag kan konstatera att Sverige är ett av de EU-länder som har lägst utsläpp. Nu har regeringen lagt en budget på riksdagens bord som fortsätter att minska utsläppen och tar oss närmare våra klimatmål. Det är jag stolt över, och det är även regeringen stolt över.

De statliga kreditgarantierna har fyllt en funktion när det gäller att möjliggöra ny teknik och nya satsningar, men det är – på alla områden – viktigt att ibland utvärdera om pengarna har gått till rätt saker enligt rätt kriterier. Det är skälet till denna paus.

Det som Rickard Nordin beskriver som fossila satsningar handlar om att det i många låg- och medelinkomstländer råder akut energibrist. Där investeringar som vi kan bidra med kan påvisas vara bättre än alternativa investeringar ur ett miljö- och klimatperspektiv finns det en roll för Exportkreditnämnden när det gäller att kunna gå in med olika typer av satsningar. Detta gäller som sagt om det är bättre än alternativen. På så sätt kan vi gynna miljön i dessa länder och i världen såväl som Sveriges ekonomi. Många länder gör på liknande sätt.

Kvalificering till välfärden

Anf. 64 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! I Sverige har vi haft allmän välfärd i över 70 år. Denna princip har byggt vårt land till en av världens främsta välfärdsnationer. Regeringens fattigdomsreform bryter nu med denna grundläggande princip. Syftet är att använda människor som kommit hit som avskräckningsbrickor. Det sker på bekostnad av likvärdighet och gör att barn som redan lever här och kämpar för sin vardag inte får goda uppväxtvillkor.

Att vissa ska behöva kvalificera sig till välfärden innebär att välfärden inte längre är allmän och att vi överger idén om jämlikhet. Min fråga till statsrådet Anna Tenje är därför: När välfärden nu inte längre är allmän, vilken blir nästa grupp att undantas? Är det fattigpensionärer, lågavlönade eller kanske sjukskrivna?

Anf. 65 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Stort tack, Jacob Risberg, för frågan!

Den bidragsreform vi har tagit fram syftar till två saker. För det första ska fler gå från bidrag till arbete och snabbt komma i arbete. För det andra

ska fler barn se sina föräldrar gå till jobbet. Vi ska alltså bryta utanförskapet och skapa förutsättningar för att barn ska slippa ärva sina föräldrars utanförskap. Framför allt ska fler ta sig ur ekonomiska svårigheter och kunna försörja sig själva.

Det finns tre delar i denna bidragsreform: ett bidragstak med tillhörande jobbpremie, heltidsaktivering i försörjningsstödet och kvalificering till vissa socialförsäkringsförmåner. Detta kommer sammantaget att leda till att fler barn ser sina föräldrar gå till jobbet och därmed även till en bättre framtid för barnen och deras familjer.

Åtgärder mot bedrägerier

Anf. 66 ADAM REUTERSKIÖLD (M):

Fru talman! För några veckor sedan skrev rikspolischefen Petra Lundh och biträdande rikspolischefen Stefan Hector en debattartikel i Svenska Dagbladet om vikten av att bekämpa mängdbrottsligheten. I artikeln framgick att intäkterna från de så kallade vishingbedrägerierna har minskat med 40 procent sedan 2023. I förlängningen innebär detta mindre pengar som återinvesteras i annan grov organiserad brottslighet, som har att göra med vapen och narkotika, vilket påpekas i den senaste myndighetsgemensamma lägesbilden när det gäller organiserad brottslighet.

Även om trenden ser lovande ut finns det mycket kvar att göra. Min fråga till justitieministern är därför vilka åtgärder regeringen ämnar vidta för att se till att den goda trenden fortsätter och bedrägeribrottsligheten minskar.

Anf. 67 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Adam Reuterskiöld för en jätte viktig fråga.

Först och främst vill jag säga att det är en enastående stor framgång att vinsterna från telefonbedrägerier mot äldre, som ju är vad detta handlar om, har gått ned med 40 procent. Det betyder att färre äldre har blivit lurade på sina besparingar och att färre har blivit utsatta för den kränkning som det innebär att bli lurad på det sättet. Färre äldre blir då rädda när telefonen ringer. Det är dock helt riktigt att 60 procent av vinsterna finns kvar, och vi gör nu flera saker för att komma åt dem.

Vad var det som gjorde att vinsterna gick ned? Jo, det var att bankerna – till slut, får man nog säga – tog sig samman efter att regeringen tillsammans med polisen kallat dem till sig. De har vidtagit en massa förebyggande åtgärder för att förhindra bedragarna och försvåra för dem att komma åt pengarna. Vi hade nyligen ett möte gällande ytterligare åtgärder i den riktningen. Bedragarna anpassar sig ju, och vi måste följa efter.

Finansiellt underrättelsecentrum, som inrättades i april i år, är det andra jag skulle vilja lyfta fram. Det är en fysisk samverkan mellan polis, banker och andra institut som nu byggs upp inom polisen för att de tillsammans ska kunna dela information och trycka tillbaka bedragarna.

Barnfattigdomen och nivån på barnbidraget

Anf. 68 ARBER GASHI (S):

Fru talman! Barnfattigdomen ökar i Sverige, trots att regeringsföreträdare lovat att så inte ska ske. Samtidigt är det nu 50 år sedan man fick ut

så lite i köpkraft av barnbidraget. Alla andra nordiska länder har valt att höja barnbidraget i tider av ökade kostnader för mat, hyra och räntor, men i Sverige har regeringen prioriterat annat.

Jag kan inte låta bli att påminna om en debatt jag deltog i, om semesterfattigdom, med socialförsäkringsminister Tenje i somras. Vi konstaterade då att allt färre barnfamiljer har råd att åka på semester. Statsrådet lyfte särskilt fram att regeringen satsar på vägunderhåll, vilket möjligen underlättar bilresan men knappast gör det lättare för barnfamiljer att ha råd med semesteraktiviteter eller mat.

Därför har jag en enkel fråga. Varför har regeringen, trots att barnfattigdomen ökar, trots att vi är ensamma i Norden och trots att det var 50 år sedan man fick så lite för barnbidraget, återigen valt att inte höja barnbidraget?

Anf. 69 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Stort tack, Arber Gashi, för frågan!

Jag vill dra mig till minnes att frågan om vägunderhåll möjligtvis kom in i diskussionen om de stora satsningar som görs på infrastruktur i vårt land och som i sin tur leder till fler jobb, vilket gör att fler som i dag inte har ett arbete kanske kan få ett jobb att gå till. Det kan även göra att konjunkturen stimuleras så att byggarbetare och vägunderhållsarbetare inte blir av med jobbet och hamnar i ekonomiska svårigheter. Helheten är ofta lite större – fler saker kommer ofta in i detta.

Vi har i den här budgeten satsat mycket kraftigt för att stärka de svenska hushållen. Vi har satsat på familjer och pensionärer just för att man ska få mer pengar i plånboken. Vi har sänkt matmomsen, elskatten och förskoleavgiften. Vi har också sänkt skatten på arbete och pension. Allt detta har vi gjort för att stärka hushållen. Vi har även höjt taket i bostadsbidraget. Det är en mycket träffsäker insats för de hushåll som har det ekonomiskt tufft.

Detta har vi gjort. Det gjorde inte ni.

(Applåder)

Rätten till jakt och fiske

Anf. 70 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru talman! Rätten till jakt och fiske är en grundläggande del av den svenska kulturen och traditionen. Samtidigt pågår nu rättsprocesser där ett antal samebyar stämt staten gällande upplåtelse av jakt och fiske på samma sätt som i fallet med Girjas. En sådan utveckling skulle begränsa majoriteten av det samiska kollektivets rättigheter till jakt och fiske på statens mark såväl som svenska medborgares möjligheter till detsamma. Det vore enligt Sverigedemokraterna en fullständigt oacceptabel utveckling.

I början av sommaren gjorde Justitiekanslern uppmärksammade ställningstaganden i de pågående processerna, vilket har tolkats som att JK inte avser att bevaka svenska medborgares intressen utan agerar på ett sätt som medför en fördelaktig utgång för den minoritet av samerna som råkar vara medlemmar i en sameby.

Min fråga går till justitieministern. Hur ser regeringen på Justitiekanslerns agerande, och välkomnar regeringen utvecklingen – ska några tusen medlemmar i samebyarna ha fullständig rådighet över vem som ska få jaga och fiska?

Anf. 71 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Martin Kinnunen för en viktig fråga. Eftersom den gäller en pågående rättsprocess är mitt utrymme begränsat – jag kan inte gå alltför djupt ned i frågan. Men på ett annat plan kan jag säga i alla fall ett par saker.

De här rättsprocesserna aktualiserar en rättighetskonflikt mellan olika enskilda intressen. Staten har naturligtvis genom Justitiekanslern i uppgift att fullt ut bevaka ett antal av de enskilda intressena. I grund och botten är det Justitiekanslern som utformar rättsprocessen för att nå de mål och tillgodose de intressen som Justitiekanslern bevakar i det här fallet. Jag vet och håller med om att det handlar om väldigt viktiga enskilda intressen. Därför följer jag den här processen mycket noga.

Kriget i Gaza och åtgärder på EU-nivå

Anf. 72 MAGDALENA THURESSON (M):

Fru talman! Jag har en fråga till EU-ministern.

Kriget mellan Israel och Hamas startade den 7 oktober 2023 efter att terrororganisationen Hamas attackerat Israel i en av de mest fruktansvärda terrorattacker som gjorts. Regeringen har sedan krigets start framhållit Israels folkrättsliga rätt att försvara sig mot terrorism, samtidigt som man konsekvent uttryckt stark oro för både Israels och Hamas efterlevnad av krigets lagar och den internationella humanitära rätten och konstaterat att det sätt kriget nu bedrivs på är helt oacceptabelt. Regeringen har därför verkat för en rad åtgärder på EU-nivå för att sätta press på parterna, få gisslan frigiven och lindra nöden för den mycket hårt drabbade civilbefolkningen i Gaza.

Nu har EU-kommissionen presenterat flera av de förslag som Sverige har drivit för att öka pressen på Hamas och Israel. Kan EU-ministern säga något om vad som kommer att hända nu?

Anf. 73 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Jag tackar Magdalena Thuresson för en viktig fråga. Jag delar helt beskrivningen av det fruktansvärda dådet den 7 oktober och Israels rätt till självförsvar men också det givna att Israel måste hålla sig inom den internationella humanitära rättens gränser. Därför har Sverige drivit på för en frysning av handelsdelen i associeringsavtalet, liksom för att sanktionslista extremistiska ministrar. Vi ser helt enkelt att situationen i Gaza är bedrövlig i dag. Det gör ont i magen att se bilder därifrån.

Vi har fått gehör för den svenska positionen. Kommissionen har nu lagt fram förslag både om att frysa handelsavtalet och om att sanktionslista extremistiska ministrar samt uttryckt en ambition att ha hårdare och tuffare press mot Hamas. Just nu diskuteras de här förslagen i EU. Det finns ännu länder som inte fullt ut ställer sig bakom de här åtgärderna. Men vi märker att det är nya vindar som blåser, och vi kommer såklart att fortsätta jobba för ett starkare stöd bland alla länder så att vi kan nå en överenskommelse. Det är viktigt.

Anf. 74 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S):

Fru talman! Regeringen föreslår i budgeten att Allmänna reklamationsnämndens anslag ska minska, samtidigt som allt fler tvister gäller utländska bolag som ofta inte följer besluten. Det riskerar att urholka konsumentskyddet.

Konsumentverket får fler uppdrag, exempelvis AI-tillsyn för att bevaka gigantiska plattformar som manipulerar konsumenter i realtid, medan resurstillskotten är marginella.

Min fråga till civilministern är: Anser regeringen verkligen att dessa myndigheter har tillräckliga resurser för att kunna klara sina uppdrag och skydda våra konsumenter?

Anf. 75 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Jag tror att det är få instanser i samhället som påstår att de har tillräckligt med resurser. Det är klart att man alltid vill ha mer, men resurser är ofta en begränsad vara.

Allmänna reklamationsnämnden får minskade anslag därför att behovet av pengar minskat på grund av ett mycket gott internt arbete i myndigheten. Man har sänkt hyreskostnaderna trots bättre arbetsmiljö och bättre lokalytor. Man har med hjälp av AI fått effektivare arbetsprocesser och därmed kunnat frigöra en del resurser. Man har också infört en avgift för att få ärenden hanterade inom Allmänna reklamationsnämnden, vilket gjort att antalet anmälningar minskat. Man har skapat en god balans. Detta är alltså inte ett tecken på en ambitionssänkning från regeringens sida, utan det är helt enkelt så att behoven i myndigheten har minskat. Det är myndigheten själv helt bekväm med, så att säga.

Anna-Belle Strömberg berättade en del om den satsning regeringen gör på Konsumentverket med bland annat stärkt konsumentvägledning och nya sätt att upptäcka produktfel och farliga produkter med hjälp av AI – gott så!

Reglerna för telefonförsäljning

Anf. 76 BJÖRN TIDLAND (SD):

Fru talman! Min fråga går till civilminister Erik Slottnér.

Konsumentverket tog nyligen fram en mycket grundlig och omfattande rapport om telefonförsäljning, där ett mycket stort antal områden analyseras. Kundperspektiv, marknadsperspektiv, juridiska och etiska perspektiv samt bransch- och marknadsperspektiv analyseras grundligt. Konsumentverkets entydiga slutsats är att telefonförsäljningen borde förbjudas. Det finns undersökningar som visar att endast 1 procent av befolkningen vill bli uppringda av företag där de inte redan är kunder. Det är en siffra som man bör ta på allvar.

Det finns många exempel på olämplig telefonförsäljning. Ett exempel som fått stor uppmärksamhet är telefonförsäljning av lotter. Dessa telefonförsäljare riktar särskilt in sig på äldre och har satt i system att hävda att ett muntligt avtal ingåtts trots att en intet ont anande kund tror sig ha sagt ja till något som är gratis.

Anf. 77 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Jag tror att vi behöver skruva åt de här skruvarna en del ytterligare. Det var också av den anledningen regeringen gav Konsumentverket i uppdrag att ta fram den här rapporten. Vi ser att vi behöver göra mer för att stärka konsumentskyddet vid telefonförsäljning, som många gånger upplevs som mycket påträngande och rent av aggressiv, många gånger med tveksamma försäljningsmetoder.

Precis som ledamoten säger är det här ett allt större problem för myndigheter och andra offentliga aktörer, som inte får tag på medborgare – många väljer att inte svara när det är ett nummer som de inte känner igen sedan tidigare. Vi vet att särskilda branscher, bland annat spel och lotterier men även andra, är särskilt problematiska. Vi ser också att det finns vissa grupper som är extra sårbara, inte minst äldre, språksvaga och personer med vissa funktionsnedsättningar.

Jag tror alltså att vi kommer att behöva göra mer. Nu analyserar vi Konsumentverkets förslag för att lite längre fram se vad regeringen kommer att gå vidare med av detta.

Frågestund

Hyra av fängelseplatser i Estland

Anf. 78 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Fru talman! Kriminalitetens utveckling under det senaste decenniet har inneburit att svenska fängelser är hårt belastade. Den tidigare socialdemokratiska regeringen startade utbyggnaden av kriminalvården alldeles för sent. Vid sidan av den svenska utbyggnaden av svensk kriminalvård som nu pågår har den svenska regeringen tecknat ett avtal med Estland om att hyra 600 fängelseplatser. Förra veckan besökte jag det aktuella fängelset i Tartu tillsammans med en delegation från justitieutskottet. Jag tror att vi alla vid besöket fick en mycket positiv bild av estländsk kriminalvård.

Det är glädjande att konstatera att det nu tycks finnas en bred uppslutning här i riksdagen bakom regeringens plan. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av att Socialdemokraterna i justitieutskottet så sent som i april begärde att planerna på att hyra fängelseplatser utomlands skulle avbrytas.

Min fråga till justitieminister Gunnar Strömmer är hur han ser på möjligheterna att i Estland bedriva kriminalvård av god kvalitet för svenska intagna.

Anf. 79 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Mikael Damsgaard för frågan. Jag tycker att det är uppenbart att de förutsättningarna är väldigt goda. Jag är också övertygad om att inte bara Mikael Damsgaard utan även övriga resenärer från justitieutskottet som besökte Tartu förra veckan kan bekräfta det efter att ha besökt fängelset i fråga.

Sedan vill jag understryka att vi nu inte bygger Kriminalvårdens samlade expansion på att hyra anstaltsplatser i Estland. Det är ett väldigt viktigt komplement. Det är platser som vi kan få tillgång till redan under andra halvåret nästa år, medan att exempelvis bygga fängelser tar lite längre tid.

Det är ett oundgängligt bidrag i det här läget. Vi kommer att kunna genomföra det på ett rättssäkert sätt med hög kvalitet. Vi kommer att återkomma till riksdagen med lagstiftning så att alla får chansen att ställa sig bakom detta.

Apropå frågor som ställts tidigare i dag vill jag säga att det på åtta år under socialdemokratiskt styre byggdes anstalter motsvarande två Kumlaanstalter. På fyra år kommer vi att ha hunnit med minst sju. Det är helt riktigt att vi kommer ur ett mycket besvärligt läge. Men nu är vi onekligen på gång med expansionen här hemma.

Ett slopat karensavdrag

Anf. 80 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Bussförare, undersköterskor och barnsköterskor förlorar tusentals kronor i karensavdrag varje gång de stannar hemma för att de är sjuka. För en familj som redan har en ansträngd ekonomi kan det vara skillnaden mellan att ha råd med mat hela månaden eller att inte ha det.

Fyra av tio handelsanställda uppger att de inte har råd att stanna hemma från jobbet när de är sjuka, utan de måste gå och jobba i varje fall. Men många människor med andra typer av yrken, ofta tjänstemannayrken, kan ibland arbeta hemifrån när de är förkylda och slipper därmed karensavdraget.

Detta är ett djupt orättvist system. Det drabbar dem med låga inkomster mest. Därför vill vi socialdemokrater avskaffa karensavdraget. Sveriges arbetare vill ha ett tydligt besked. Vill Tidöregeringen behålla eller ta bort det orättvisa karensavdraget?

Anf. 81 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Stort tack för frågan, ledamoten Åsa Eriksson!

Vi vet att ett slopat karensavdrag leder till ett minskat antal arbetade timmar. Vi vet att ett slopat karensavdrag ökar den korta frånvaron. Vi vet att ett slopat karensavdrag kostar flera miljarder kronor. Olika beräkningar har gjorts. Vissa utredningar säger att det kostar 18–24 miljarder. Någon ska betala för detta.

Fru talman! Frågan är om det är skattebetalarna som ska stå för den notan eller om det är arbetsgivarna som ska stå för den notan. Ser man till vad Socialdemokraterna brukar göra är det att antingen höja skatten eller att i stället lägga det på arbetsgivarna.

Vi sänker skatten för dem som jobbar så att det blir mer lönsamt att arbeta. Vi ser i stället till att vidta åtgärder för att skapa bättre arbetsmiljö och framför allt för att minska den korta sjukfrånvaron.

Bidragsbrott och personer med utrikes bakgrund

Anf. 82 DANIEL PERSSON (SD):

Fru talman! Min fråga är riktad till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje.

Regeringen och Sverigedemokraterna arbetar intensivt för att motverka bidragsbrott och felaktiga utbetalningar. Vi har bland annat gjort det lättare för myndigheter att dela information sinsemellan. Vi har Utbetal-

ningsmyndigheten på plats, och vi har fler verktyg för att komma åt bidragsfusket.

Under förra året släppte Försäkringskassan en rapport som heter *Lägesbild – Försäkringskassans allvarligaste risker för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott 2023*. Rapporten påvisar att utrikesfödda personer är överrepresenterade bland dem som är misstänkta för bidragsbrott, med en risk som är 2,1 gånger högre än den för den allmänna befolkningen. Inrikesfödda med utrikesfödda föräldrar är även de överrepresenterade, med 1,9 gånger högre risk jämfört med den för den allmänna befolkningen.

Min fråga är: Behöver det göras fler riktade insatser för att stävja bidragsbrotten bland just dessa grupper?

Anf. 83 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):

Fru talman! Stort tack, Daniel Persson, för en mycket bra fråga!

Bidragsbrottsligheten har legat högt upp på agendan för hela regeringen och då särskilt på mitt bord från dag ett. Vi har vidtagit väldigt många åtgärder, eftersom väldigt lite var gjort sedan tidigare för att beivra bidragsbrottsligheten.

Vi vet att 10–15 miljarder varje år delas ut i felaktiga utbetalningar, varav hälften beräknas gå till den organiserade brottsligheten. Det är ett mycket viktigt arbete som behöver göras. Vi vet att 8 procent står bakom 80 procent av alla de felaktiga utbetalningar som görs. Det är en mycket liten del som står för väldigt mycket av bidragsbrotten.

Jag hinner inte gå in på alla åtgärder som vi har vidtagit. En sak som jag särskilt vill lyfta fram är att vi nu går vidare med sanktionsavgifter och framför allt en bidragsspärr för dem som återkommande begår bidragsbrott så att de helt enkelt kan bli stoppade och stängas av från de olika förmånerna.

Svenskt skydd av fartygskonvoj till Gaza

Anf. 84 DANIEL RIAZAT (-):

Fru talman! Jag kanske inte behöver påminna riksdagen om att det pågår ett folkmord i Palestina. Det är ett folkmord som utförs av en högerextrem regering i Israel och som görs med stöd av stora delar av västvärldens regeringar genom vapenhandel, tystnad och medskyldighet.

Jag är inte här i dag för att tala om alla de tiotusentals barn som har blivit massmördade av Israel i detta folkmord. Dock vill jag påpeka för riksdagen som inte verkar ha förstått det att det inte är ett krig mellan Israel och Hamas. Det är ett krig som Israel har startat och som utgår från en ockupation. Man kan hålla flera saker i huvudet samtidigt. Det är Israel som står bakom folkmordet.

Min fråga är helt enkelt: Kommer den svenska regeringen att säkerställa stödet för alla de hundratals människor som nu är på båtar i Freedom Flotilla för att bryta blockaden mot Gaza? Spanien och Italien har ställt upp med sin flotta. Kommer den svenska regeringen att skydda sina medborgare som är på dessa fartyg för att bryta den olagliga blockaden mot Gaza?

Prot. 2025/26:12
25 september

Frågestund

Anf. 85 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Stort tack till Daniel Riazat för hans fråga!

Vi ser med största allvar på det som pågår i Mellanöstern just nu. Som jag var inne på i ett tidigare inlägg kan vi båda konstatera att Hamas startade detta den 7 oktober 2023, att Hamas har en skyldighet att släppa gisslan och att Hamas behöver avväpnas. Samtidigt måste Israel hålla sig inom den humanitära rätten. Vi ser att situationen i Gaza just nu är förskräcklig på alla vis. Där driver regeringen på för ytterligare åtgärder för att sätta press på just Israel.

När det gäller flotillan som är på väg till Gaza kan vi konstatera att Utrikesdepartementet och Regeringskansliet ser med stor oro på utvecklingen. Vi noterar att Israel offentligt har kommunicerat sina avsikter att upprätthålla blockaden utanför Gazas kust.

Vi vill påminna om att det sedan tio år tillbaka finns en avrådan från alla resor till Gaza. Det betyder i klartext: Åk inte dit! Det är en signal om att säkerhetsläget är mycket allvarligt och att enskilda noggrant bör tänka över sitt beslut att resa. Vi påminner om att Sverige inte har möjligheter att bistå konsulerbart till havs.

Skogsbruket och klimatmålen

Anf. 86 JOANNA LEWERENTZ (M):

Fru talman! Skogsnäringen är en av Sveriges viktigaste basnäringar. Den skapar arbetstillfällen och bidrar till en levande landsbygd i hela landet.

Jag skulle också vilja hävda att den svenska skogen och skogsbruket är Sveriges viktigaste klimatarbete. Skogsnäringen bidrar med stor klimatnytta. Skulle man dessutom räkna med nyttan som produkter från skogen bidrar med skulle den vara ännu större än vad som erkänns i dag.

Regeringen har nyligen meddelat att Sverige inte kommer att leva upp till EU:s klimatmål för koldioxidupptag i skog och mark utan att tvingas till kraftiga inskränkningar i det svenska skogsbruket. Det innebär en uppenbar risk för att tusentals arbetstillfällen försvinner och att klimatnyttan på lång sikt dräneras.

Jag undrar hur EU-ministern och regeringen ser på detta och hur man avser att arbeta för att svenskt skogsbruk inte hämmas.

Anf. 87 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Stort tack, Joanna Lewerentz, för en mycket viktig fråga!

Om det är någonting som Sverige kan är det skog och skogsbruk. Vi vet att skogen fyller en viktig funktion för att lagra koldioxid och också, som ledamoten säger, för att tränga ut fossila alternativ. Vi vill alla bygga hus i trä, göra kläder av träfibrer och göra allt vad vi kan göra för att tränga ut det fossila. Sverige är bäst i klassen, men vi har också väldigt högt ställda krav på oss.

När det handlar om skogen skulle vi för att nå de skogsmål som är satta för Sverige och som den förra, rödgröna regeringen förhandlade fram – på ett ganska dåligt sätt – i princip behöva stoppa all avverkning i ett helt år. Det är inte bra vare sig för Sverige, för jobben, för tillväxten eller för klimatet.

Därför jobbar vi nu starkt tillsammans med Finland för att få en större förståelse i kommissionen för att detta snarare missgynnar omställningen och lägger en våt filt över det svenska skogsbruket. Jag har goda förhoppningar om att vi kan nå framgång – betydligt bättre framgång än den förra, rödgröna regeringen, som i stort sett ignorerade det svenska skogsbrukets behov.

Det är såklart viktigt att jobba för att nå målen, men på ett rimligt sätt. Det ska vara mål som är rimliga för Sverige och som innebär att skogen fyller den viktiga roll för omställningen som den har.

EU:s utvidgning och västra Balkan

Anf. 88 STEFAN OLSSON (M):

Fru talman! Min fråga går till EU-ministern.

Den handlar om de diskussioner som har förts i allmänna rådet i EU rörande västra Balkan. Jag har förstått att detta var uppe till diskussion nyligen, och det skulle vara intressant att höra hur diskussionerna gick när det gäller utvidgningen. Jag tänker särskilt på vilken linje Sveriges regering driver, och då med speciellt fokus på vad som sker i Serbien. Det skulle vara mycket intressant att ta del av.

Anf. 89 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Jag tackar Stefan Olsson för en viktig fråga.

Jag skulle säga att utvidgningen är en av EU:s viktigaste geostrategiska verktyg för att säkra fred och frihet på vår kontinent. Om inte EU är i de här länderna är någon annan där.

Därför bejakar vi utvecklingen som på många sätt går i rätt riktning i flera länder på västra Balkan. Men vi beklagar den tillbakagång vi ser i Serbien, där journalister, civilsamhälle och akademier är under hård press från regering och myndigheter. Vi ser omfattande demonstrationer, som har mötts av våld och polisbrutalitet, vilket är fullständigt oacceptabelt i ett land som vill gå med i vår europeiska union. Det är alltså inte bara en geografisk union, utan den bygger på värderingar.

Mitt klara besked till alla serbiska företrädare som jag har mött är att det inte kan ske någon framgång i förhandlingarna om ett EU-medlemskap när demokrati och rättsväsen är på tillbakagång.

En utökad rätt till vab

Anf. 90 ULRIKA HEINDORFF (M):

Fru talman! Det är självklart att det ska gå att kombinera arbetsliv och familjeliv. Men för föräldrar som har barn med kroniska sjukdomar, exempelvis diabetes, har det varit ganska svårt fram till nu.

De här föräldrarna har ofta många och återkommande kontakter med både skola, hälso- och sjukvård och andra aktörer. De föräldrar som inte har ett flexibelt arbete där man själv kan styra över sin tid har till och med blivit tvungna att ta semester från jobbet. Det är inte rimligt. Därför föreslår nu regeringen den efterlängtnade utökade rätten till vab.

Min fråga går till minister Anna Tenje: Hur kommer den utökade vabben att gå till, och i vilka situationer kan den tänkas gälla?

Anf. 91 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M):
Fru talman! Stort tack, Ulrika Heindorff, för en mycket bra fråga!

Den budget som finansministern presenterade i måndags är onekligen fylld av väldigt många bra reformer. Men det finns vissa saker i budgeten som får ens hjärta att klappa lite extra och som man har kämpat mycket för. Den reform som ledamoten nu lyfter, det vill säga en utökad möjlighet till vab för exempelvis föräldrar till barn med diabetes eller andra kroniska sjukdomar, är precis en sådan.

Det handlar helt enkelt om att man inte ska behöva ta semester eller för den delen tjänstledigt för att kunna gå till skolan och instruera personalen kring hur ens barn behöver hjälp och stöd. Framför allt handlar det om att instruera egenvården.

Man ska också kunna få den utökade möjligheten till vab för att delta i möten med skola eller förskola med anledning av barnets sjukdom eller funktionsvariation. Det kan även handla om barn där det finns en oro för att de riskerar att hamna på glid och där barnet är i behov av stöd och skydd. Då ska den utökade möjligheten till vab kunna gälla även för socialtjänstens utredningar. Detta är mycket viktigt och mycket bra!

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

EU-dokument

COM(2025) 513 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2021/1755 vad gäller de belopp som tilldelas medlemsstaterna inom ramen för brexitjusteringsreserven

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 23 september

2025/26:15 Patienter från Gaza

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:16 Dödsfall på grund av brist på vårdplatser

av *Ola Möller* (S)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

den 24 september

2025/26:17 Handläggningstider för sjukpenning

av *Lena Johansson* (S)

till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 23 september

2025/26:37 Kalavverkning i klimatkänsliga områden

av *Rebecka Le Moine* (MP)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

den 24 september

2025/26:38 Avskaffande av anmälan av dans

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:39 Åtgärder för att stärka blåljuspersonalens skydd

av *Sanna Backeskog* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:40 Neddragning av statsbidraget för att bekämpa arbetslivs-kriminalitet

av *Niklas Karlsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

§ 13 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 24 september

2025/26:5 Regeringsuppdrag om återkrav mot pensionärer

av *Laila Naraghi* (S)

till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

2025/26:4 Neddragningar i högskolan

av *Linus Sköld* (S)

till gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm (L)

2025/26:8 Vårdnadshavares tillgång till barns vårdärenden via 1177

av *Carita Boulwén* (SD)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:7 Konsekvenser av regeringens nedskärningar inom folkbildningen i Gävleborg

av *Linnéa Wickman* (S)

till gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm (L)

2025/26:10 Vindkraftsstöd till de halländska kommunerna

av *Christofer Bergenblock* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:6 Kollektivtrafikutbyggnaden i Stockholm

av *Mathias Tegnér* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:12 Centralisering av statliga myndigheter

av *Niklas Karlsson* (S)
till civilminister Erik Slottnér (KD)

2025/26:9 Åtgärder med anledning av den fortsatta pausen hos Vattenkraftens miljöfond

av *Rickard Nordin* (C)
till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L)

2025/26:13 Ansvar för organisering och finansiering av utbildning för företagsläkare

av *Johanna Haraldsson* (S)
till statsminister Ulf Kristersson (M)

2025/26:16 Förslag med anledning av Kontantutredningen

av *Ingela Nylund Watz* (S)
till finansmarknadsminister Niklas Wykman (M)

2025/26:15 Statlig service på orter som Simrishamn

av *Anna Wallentheim* (S)
till civilminister Erik Slottnér (KD)

2025/26:17 Sveriges agerande utifrån FN-rapport om folkmord

av *Jacob Risberg* (MP)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2025/26:11 Ett teknikneutralt produktionsstöd för biogas

av *Rickard Nordin* (C)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:14 Risk för åldersdiskriminering i statliga bolag

av *Carita Boulwén* (SD)
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:20 Åtgärder med anledning av skyfallen i Västernorrland

av *Peter Hedberg* (S)
till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:26 Nedläggning av polisstationer

av *Teresa Carvalho* (S)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:19 Bankbedrägerier i Sverige

av *Andreas Lennkvist Manriquez* (V)
till finansmarknadsminister Niklas Wykman (M)

2025/26:27 Kinas och Rysslands inflytande i Myanmar

av *Olle Thorell* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2025/26:18 Regeringens åtgärder för en ökad geografisk rörlighet på arbetsmarknaden

av *Ida Karkiainen* (S)
till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:22 Svenska kraftnäts hantering av balansansvar och kostnader för obalanser

av *Rickard Nordin* (C)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:24 Intensifierad utveckling av kostnadseffektiv teknik till försvaret

av *Markus Wiechel* (SD)
till försvarsminister Pål Jonson (M)

2025/26:29 Åtgärder för att undvika att kalavverkningar leder till ras
av *Katarina Luhr* (MP)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:23 Lokal närvaro för Skatteverket

av *Stina Larsson* (C)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:30 Kompetensförsörjningen inom tandvården

av *Christian Lindefjärd* (SD)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2025/26:25 En konsekvensanalys av Myanmarbeslutet

av *Olle Thorell* (S)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:28 Utfasningen av biståndet till Myanmar

av *Olle Thorell* (S)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:21 Motorvägsstandard på väg 40 mellan Jönköping och Ulricehamn

av *Niklas Sigvardsson* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

Prot. 2025/26:12
25 september

§ 14 Kammaren åtskildes kl. 15.24.

Sammanträdet leddes

av förste vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 12.31 och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

GERGÖ KISCH

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 4 Anmälan om vice ordförande i utskott	2
§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	2
§ 6 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	2
§ 7 Ärende för hänvisning till utskott	2
§ 8 Svar på interpellation 2025/26:10 om omfördelning av medel till UNRWA som inte betalats ut	3
Anf. 1 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	3
Anf. 2 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)	4
Anf. 3 JOHAN BÜSER (S).....	4
Anf. 4 FÖRSTE VICE TALMANNEN	6
Anf. 5 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	6
Anf. 6 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)	7
Anf. 7 JOHAN BÜSER (S).....	8
Anf. 8 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	8
Anf. 9 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)	9
Anf. 10 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	9
Ajournering.....	10
Återupptaget sammanträde.....	10
§ 9 Frågestund	10
Anf. 11 ANDRE VICE TALMANNEN	10
<i>Nya anstalter</i>	<i>10</i>
Anf. 12 TERESA CARVALHO (S).....	10
Anf. 13 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	11
Anf. 14 TERESA CARVALHO (S).....	11
Anf. 15 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	11
<i>Vanvård och brottslighet i äldreomsorgen</i>	<i>12</i>
Anf. 16 ANN-CHRISTINE FROHM (SD)	12
Anf. 17 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	12
Anf. 18 ANN-CHRISTINE FROHM (SD)	12
Anf. 19 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	12
<i>Krav på lärarlegitimation för alla lärare.....</i>	<i>13</i>
Anf. 20 ISABELL MIXTER (V)	13
Anf. 21 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	13
Anf. 22 ISABELL MIXTER (V)	13
Anf. 23 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	13
<i>Ett allmänt vaccinationsprogram för äldre.....</i>	<i>14</i>

Anf. 24 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C).....	14	Prot. 2025/26:12
Anf. 25 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	14	25 september
Anf. 26 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C).....	14	
Anf. 27 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	14	
<i>Försörjningsstödet och barnfamiljers ekonomi</i>	15	
Anf. 28 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP).....	15	
Anf. 29 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	15	
Anf. 30 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP).....	15	
Anf. 31 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	16	
<i>Effekterna av bidragstaket</i>	16	
Anf. 32 VIKTOR WÄRNICK (M).....	16	
Anf. 33 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	16	
Anf. 34 VIKTOR WÄRNICK (M).....	17	
Anf. 35 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	17	
<i>Aktivisters inbrott på bondgårdar</i>	17	
Anf. 36 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	17	
Anf. 37 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	17	
Anf. 38 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	18	
Anf. 39 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	18	
<i>Polisens tillgång till mobila ANPR-kameror</i>	18	
Anf. 40 MARTIN MELIN (L)	18	
Anf. 41 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	18	
Anf. 42 MARTIN MELIN (L)	19	
Anf. 43 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	19	
<i>Placeringsort för ny sammanslagen myndighet</i>	19	
Anf. 44 PEDER BJÖRK (S).....	19	
Anf. 45 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	19	
<i>EU-kommissionens förslag till långtidsbudget</i>	20	
Anf. 46 ERIC WESTROTH (SD)	20	
Anf. 47 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M).....	20	
<i>Fotbojor med gps-funktion</i>	20	
Anf. 48 GUDRUN NORDBORG (V).....	20	
Anf. 49 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	21	
<i>En revidering av det nordiska skatteavtalet</i>	21	
Anf. 50 CATARINA DEREMAR (C).....	21	
Anf. 51 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M).....	21	
<i>Överlåtelse av medborgardata till privata företag</i>	22	
Anf. 52 JAN RIISE (MP)	22	
Anf. 53 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	22	
<i>Språkkrav i äldreomsorgen</i>	23	
Anf. 54 NORIA MANOUCHI (M)	23	
Anf. 55 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	23	
<i>Bakgrundskontroller och språkkrav i äldreomsorgen</i>	23	

Anf. 56 MIKAEL OSCARSSON (KD)	23
Anf. 57 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	24
<i>Ett nordiskt ministerråd för infrastruktur</i>	24
Anf. 58 ÅSA KARLSSON (S).....	24
Anf. 59 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M).....	24
<i>Åtgärder mot sexualbrott mot barn</i>	25
Anf. 60 SARA GILLE (SD).....	25
Anf. 61 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	25
<i>Kreditgarantier och den gröna omställningen</i>	25
Anf. 62 RICKARD NORDIN (C).....	25
Anf. 63 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M).....	26
<i>Kvalificering till välfärden</i>	26
Anf. 64 JACOB RISBERG (MP).....	26
Anf. 65 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	26
<i>Åtgärder mot bedrägerier</i>	27
Anf. 66 ADAM REUTERSKIÖLD (M)	27
Anf. 67 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	27
<i>Barnfattigdomen och nivån på barnbidraget</i>	27
Anf. 68 ARBER GASHI (S)	27
Anf. 69 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	28
<i>Rätten till jakt och fiske</i>	28
Anf. 70 MARTIN KINNUNEN (SD)	28
Anf. 71 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	29
<i>Kriget i Gaza och åtgärder på EU-nivå</i>	29
Anf. 72 MAGDALENA THURESSON (M)	29
Anf. 73 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M).....	29
<i>Anslagen till ARN och Konsumentverket</i>	30
Anf. 74 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S)	30
Anf. 75 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	30
<i>Reglerna för telefonförsäljning</i>	30
Anf. 76 BJÖRN TIDLAND (SD).....	30
Anf. 77 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	31
<i>Hyra av fängelseplatser i Estland</i>	31
Anf. 78 MIKAEL DAMSGAARD (M)	31
Anf. 79 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	31
<i>Ett slopat karensavdrag</i>	32
Anf. 80 ÅSA ERIKSSON (S)	32
Anf. 81 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	32
<i>Bidragsbrott och personer med utrikes bakgrund</i>	32
Anf. 82 DANIEL PERSSON (SD).....	32
Anf. 83 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	33
<i>Svenskt skydd av fartygskonvoj till Gaza</i>	33
Anf. 84 DANIEL RIAZAT (-)	33
Anf. 85 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M).....	34
<i>Skogsbruket och klimatmålen</i>	34

Anf. 86 JOANNA LEWERENTZ (M).....	34	Prot. 2025/26:12
Anf. 87 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M).....	34	25 september
<i>EU:s utvidgning och västra Balkan</i>	35	
Anf. 88 STEFAN OLSSON (M)	35	
Anf. 89 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M).....	35	
<i>En utökad rätt till vab</i>	35	
Anf. 90 ULRIKA HEINDORFF (M)	35	
Anf. 91 Äldre- och socialförsäkringsminister ANNA TENJE (M).....	36	
§ 10 Bordläggning	36	
§ 11 Anmälan om interpellationer	36	
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar	37	
§ 13 Anmälan om skriftliga svar på frågor	37	
§ 14 Kammaren åtskildes kl. 15.24	39	